

Türkiye İnsan Hakları Vakfı Çalışma Raporu

Ocak 2006 - Mart 2007

TIHV 6. Dönem

18. Olağan Kurucular Kurulu

25 Mart 2007

TIHV Genel Merkezi

ANKARA

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI

ÇALIŞMA RAPORU

OCAK 2006 - MART 2007

TIHV 6. Dönem 18. Olağan Kurucular Kurulu
25 Mart 2007

TIHV Genel Merkezi
ANKARA

İ Ç İ N D E K İ L E R

• VAKIF ÇALIŞMA ORTAMI2
• KURUCULAR3
• ARAMIZDAN AYRILAN KURUCULARIMIZ4
• İNSAN HAKLARI GÜNDEMİ VE TİHV5
• TEDAVİ VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİ PROJESİ10
• TEMSİLCİLİKLERİMİZİN DİĞER ÇALIŞMALARI19
• BM SEÇMELİ PROTOKOLÜ PROJESİ20
• İŞKENCENİN ÖNLENMESİ VE İZLENMESİ PROJESİ22
• DOKÜMANTASYON PROJESİ23
• ULUSLARARASI İLİŞKİLER25
• DİĞER ÇALIŞMALAR27
• TİHV BASIN AÇIKLAMALARI ÖZETLERİ30
• ORTAK BASIN AÇIKLAMALARI ÖZETLERİ33

VAKIF ÇALIŞMA ORTAMI

Mart 2006-Mart 2009 Dönemi Asıl Yönetim Kurulu Üyeleri

Yavuz ÖNEN (Başkan), Metin BAKKALCI (Genel Sekreter), Metin AKSOY (Sayman), Coşkun ÜSTERCİ, Hürriyet ŞENER, Muhsin BİLAL, Mustafa ÇINKILIÇ, Necdet İPEKYÜZ, Okan AKHAN

Mart 2006-Mart 2009 Dönemi Yedek Yönetim Kurulu Üyeleri

Emirali TÜRKMEN, Mehmet ANTMEN, Nart BOZKURT, Sabih ATAÇ, Türkcan BAYKAL

Mart 2006-Mart 2009 Dönemi Asıl Vakıf Denetçileri

Fevzi ARGUN, Mehmet VURAL, Nejat TAŞTAN

Mart 2006-Mart 2009 Dönemi Yedek Vakıf Denetçileri

Tanıl BORA, Haşim AYDINCAK

Genel Merkez

Yavuz ÖNEN, Ayşe Rüya KARACAN EŞ, Bahadır NUROL (25 Nisan 2006 tarihinden itibaren), Handan TAZE, Melahat BÜYÜKTANIR, Yeşim Yaprak YILDIZ (30 Nisan 2006 tarihine kadar),

Dokümantasyon Projesi

Genco DÖNMEZ, Barış KARACASU, Ebru UZDİL, Nurcan TURAN

Tedavi ve Rehabilitasyon Projesi

Koordinatör: Metin BAKKALCI

İstanbul Protokolü Uygulama Projesi

Hülya ÜÇPINAR (1 Ağustos 2006 tarihinden itibaren)

BM İşkenceye Karşı Sözleşmenin Seçmeli Protokolü Projesi

Meryem ERDAL, Ülkü ÖZEN

Ankara Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi

Levent KUTLU, Ebru ŞENOL

İstanbul Temsilciliği

Engin BODUR, Hürriyet ŞENER, Servet ÇOLAK, Süleyman Alper TECER, Şükran İRENÇİN, Ümit ŞAHİN

İzmir Temsilciliği

Alp AYAN, Ayşe Nur KASAN (1 Mart 2006 tarihinden – 26 Temmuz 2006 tarihine kadar), Aytül UÇAR, Coşkun ÜSTERCİ, Fahrettin GÜZEL, Sema AKALIN, Türkcan BAYKAL

Adana Temsilciliği

Mehmet ANTMEN, Mustafa DOĞDU, Seher DEMİR, Yusuf DEMİRCİ

Diyarbakır Temsilciliği

M. Emin YÜKSEL, Muhsin BİLAL, Murat Aba, Nesrin ASLANTAŞ

TİHV KURUCULARI

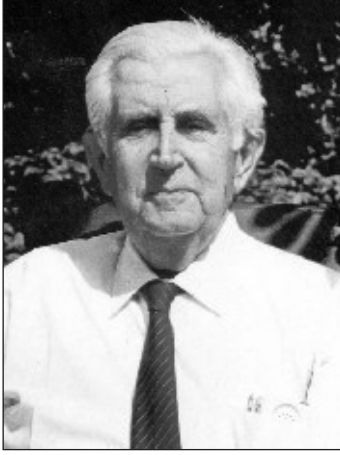
VAKFEDENLER (1990)

İHD Genel Merkezi
 Akın Birdal
 Alpaslan Berktaş
(17 Mart 1996 tarihinde istifa etmiştir)
 Ata Soyer
 Aziz Gürsoy
 Bekir Doğanay
 Doğan Taşdelen
 İbrahim Emil Çelik Sandalcı
(12 Mart 1993 tarihinde kaybettik)
 Ergin Atasü
(9 Mart 1998 tarihinde kaybettik)
 Fevzi Bahattin Argun
 Gencay Gürsoy
 Haldun Özen
(5 Mayıs 2002 tarihinde kaybettik)
 Halit Çelenk
 Haşim Aydınçak
 Hüsnü Öndül
 İhsan Atar
 Lalezar Mürşitpınar
 Leman Fırtına
 Mahmut Tali Öngören
(13 Ekim 1999 tarihinde kaybettik)
 Mehmet Selim Ölçer
 Mehmet Vural
 Murat Yetkin
 Mustafa Ekmekçi
(21 Mayıs 1997 tarihinde kaybettik)
 Muzaffer Erdost
 Nart Bozkurt
 Nevzat Helvacı
 Nusret Fişek
(3 Kasım 1990 tarihinde kaybettik)
 Okan Akhan
 Ömer Faruk Yenigün
 Şükran İrençin
 Veli Devecioğlu
 Veli Lök
 Yavuz Önen
 Zeki Tavşancıl

Kurucular Kurulu Tarafından Seçilen Kurucular

Şahika Yüksel (12 Şubat 1991)
 Sabri Dokuzoğuz (17 Mart 1996)
 Ümit Erkol (29 Mart 1998)
 Türkcan Baykal (29 Mart 1998)
 Şebnem Korur Fincancı (29 Mart 1998)
 Necdet İpekyüz (29 Mart 1998)
 Mustafa Çinkılıç (29 Mart 1998)
 Yusuf Alataş (29 Mart 1998)
 Günseli Kaya (17 Ekim 1999)
 Tanıl Bora (17 Ekim 1999)
 Sezai Berber (17 Ekim 1999)
 M. Sezgin Tanrıku (17 Ekim 1999)
 Cem Kaptanoğlu (17 Ekim 1999)
 Sedat aslantaş (17 Ekim 1999)
 Yücel Sayman (26 Mart 2000)
 Lütü Demirkapı (26 Mart 2000)
 Nadire Mater (26 Mart 2000)
 Mithat Sancar (26 Mart 2000)
 Gül Erdost (26 Mart 2000)
 Osman Baydemir (25 Mart 2001)
 Metin Bakkalcı (25 Mart 2001)
 Berna Arda (25 Mart 2001)
 Tahir Elçi (25 Mart 2001)
 Nihat Bulut (25 Mart 2001)
 İoanna Kuçuradi (30 Mart 2002)
 Sabih Ataç (30 Mart 2002)
 Önder Özkalıpçı (30 Mart 2002)
 Metin Aksoy (30 Mart 2002)
 Muhsin Bilal (30 Mart 2002)
 Hürriyet Şener (04 Nisan 2004)
 Turgut Tarhanlı (04 Nisan 2004)
 Necmi Erdoğan (04 Nisan 2004)
 Emirali Türkmen (04 Nisan 2004)
 Levent Kutlu (04 Nisan 2004)
 Coşkun Üsterci (26 Mart 2005)
 Mehmet Antmen (26 Mart 2005)
 Nejat Taştan (26 Mart 2005)
 Selahattin Demirtaş (26 Mart 2005)
 Ülkü Özen (26 Mart 2005)

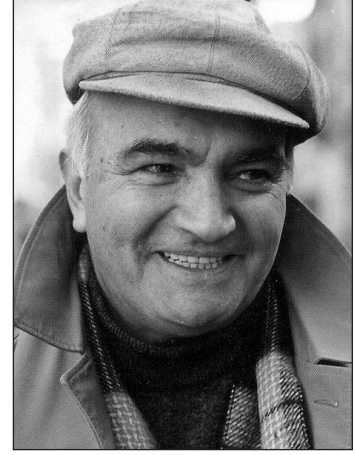
ARAMIZDAN AYRILAN KURUCULARIMIZ

Nusret Fişek
1914 - 1990

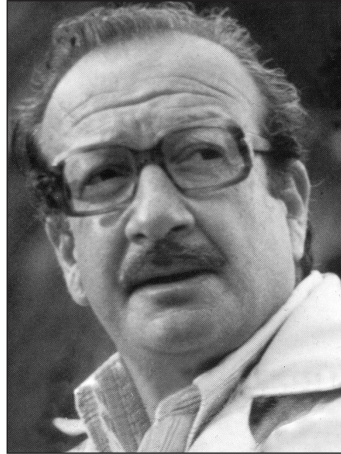
Emil Galip Sandalcı
1922 - 1993

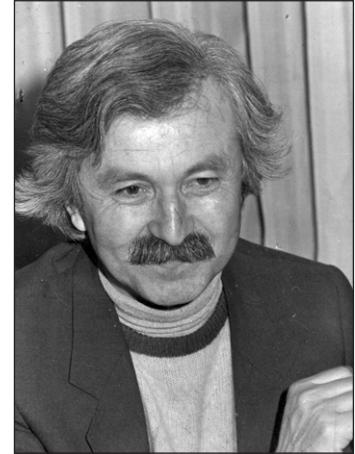
Mustafa Ekmekçi
1931 - 1997

Ergin Atasü
1940 - 1998

Mahmut Tali Öngören
1931 - 1999

Haldun Özen
1933 - 2002

2006 YILINDA İNSAN HAKLARI ve TİHV

Değerli Kurucular ve Genel Kurul Üyeleri,

Ocak 2006 – Mart 2007 yıllarını kapsayan 6. Çalışma dönemini tamamlamış bulunuyoruz. Yönetim Kurulu olarak; bu dönemde vakfımızın etkinliklerinde emeği geçen kurucularımıza, çalışanlarımıza, gönüllülerimize, destek ve yardımları nedeniyle ilgili tüm kişi ve kuruluşlara teşekkür ediyoruz.

Türkiye'nin insan hakları ve demokrasi alanındaki dönüşümlerinde Avrupa Birliği'nin motor gücü oluşturduğu 2005 yılının sonuna kadar genel kabul görüyordu. 2005 yılı sonunda da Türkiye'nin AB üyelik sürecinin resmen başlatılması, her iki tarafın başarısı olarak değerlendirildi. Ancak 2006 yılına gelindiğinde, bu süreç kesintiye uğradı. 11 Aralık 2006 tarihinde AB Komisyonu'nun tavsiyesiyle görüşmelerdeki sekiz başlık askıya alındı. Buna gerekçe olarak da Kıbrıs'ta limanların kullanıma açılmaması ve Türkiye'nin Ankara Protokolü'ne uymadığı gösterildi.

Daha önce TİHV'nin de aralarında bulunduğu insan hakları örgütlerinin AB'nin değişik düzeydeki temsilcileriyle yaptığı görüşmelerde AB tarafının dile getirdiği eleştiriler, ağırlıklı olarak uygulamalara yönelik olmuştu. AB temsilcileri, yapılan yasal düzenlemeleri, memnuniyetle karşılıyorlardı. Bizler ise yapılan reformların özüne dair ciddi eleştirilerimizi dile getiriyor, hükümetlerin kapsamlı ve gerçek bir demokratikleşme iradesi göstermediklerinin altını çiziyorduk. AB tarafını da demokratikleşme sorunlarını, gündemlerinin alt sıralarına aldıkları gerekçesiyle eleştiriyorduk. Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinin uzun ve ucu açık olmasının geniş toplum kesimlerinde oluşturduğu soru işaretleri, AB ile ilişkilerin en alt düzeye indirilmesi ile daha da derinleşti. Bu süreçte zaten yükselişte olan milliyetçi akımlar güçlendi, AB karşıtlığı yaygınlaştı, insan hakları savunucuları ile resmi görüşlere muhalif olan kişi ve kuruluşlar hedef haline geldi. Varlıkları öteden beri bilinen milliyetçi kadrolar ve bunların çeteleri şiddet eylemleri gerçekleştirdiler. Bu gelişmeler ışığında, AB'nin halen BM ortamında görüşülmekte olan Kıbrıs sorununu iç sorun haline getirmesini önemli bir yanlışlık olarak değerlendiriyoruz.

2007 yılının Mayıs ayındaki Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ardından yapılacak genel seçimler, geçtiğimiz dönemden başlayarak Türk siyasi hayatında önemli tartışmalara neden oldu. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı'na aday olabileceği kendilerini laik olarak tanımlayan kesimlerle siyasi İslamcılar arasındaki gerginliği daha da artırdı.

PKK'nın Irak'taki varlığının Türkiye'ye yönelik terör ve güvenlik tehdidi oluşturduğu tartışmaları da gündemin üst sıralarında yer aldı. TSK'nin bu nedenle Kuzey Irak'a müdahale etme olasılığına karşı ABD tarafından geliştirilen ve kabul gören "ABD, Irak ve Türkiye hükümetlerinin tayin ettikleri birer temsilciden oluşan bir komisyon çözüm bulsun" önerisi 2006 yılında hayata geçirildi. Komisyonun çalışmaları ve taraflar tarafından yapılan açıklamalar, bu gerilimli ortamın sürmesine neden oldu.

Kerkük'te yapılacak referanduma kısa bir süre kalması, Kürt nüfusun kente yönelik göçünün yoğunluk ve hız kazanmış olması, iç savaşın Irak'ı parçalanmaya sürüklemesi olasılığı, Türkiye siyasi yaşamında ağırlıklı bir yer tuttu. Böylesi bir tartışma ortamında Türkiye'nin bölgedeki ve dünyadaki konumuna ve rolüne dair senaryolar geliştirildi. Irak'tan ayrılmış ya da federatif bir Kürdistan devletinin kurulması, Kerkük'ün Kürt egemenliğine girmesi gibi gelişmelerin Türkiye tarafından kabul edilmeyeceği, sivil ve askeri yetkililerce açıkça açıklanmıştır. Bu kararlılık gösterisi, Türkiye ve Irak merkezi yönetimi ile Kuzey Irak Kürt yönetimi arasında gerilimli bir tartışma yaratmıştır.

Bu arada 2006 Mart ayında İHD ile birlikte, çok önemli olduğunu düşündüğümüz bir girişime imza attık. Türkiye'nin demokratikleşmesinin önündeki en büyük engellerden biri olan "Gizli Anayasa"nın yani resmi adıyla "Milli Güvenlik Siyaset Belgesi"nin yürürlüğüne ilişkin Bakanlar Kurulu kararının yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle dava açtık.

Vakıf ve İHD adına Avukat Öztürk Türkdoğan, 24 Mart günü Danıştay'a verdiği dilekçede yürütmenin durdurulması ve iptali istemini, Anayasa'nın "Cumhuriyetin nitelikleri" başlıklı 2., "Egemenlik" başlıklı 6., Bakanlar Kurulu'nun yetkilerine ilişkin 112., MGK'nin yetkilerine ilişkin 118. maddelerine, 2945 sayılı MGK Genel Sekreterliği Yasası'na, Türkiye'nin imzaladığı BM sözleşmelerine ve AİHS'e aykırılık iddialarına dayandırdı.

Davamıza bakan Danıştay 10. Dairesi, ön incelemesini yaptığı davada, daha önce açılmış benzer davalarda verilen kararların aksine dosyayı esastan görüşmeye karar verdi. Daire, Başbakanlıktan MGSB'nin yargısal denetimden geçirilebilmesi için, MGSB ile birlikte, kabulüne ilişkin kararı ve davaya ilişkin savunmasını göndermesi de istedi.

Ancak, Başbakanlıktan Danıştay'a gönderilen yazıda "MGSB'nin iç ve dış siyaset bakımından gizlilik dereceli bilgileri içerdiği" için verilemeyeceği belirtildi. Başbakanlık savunmasında da, İHD ve TİHV'nin MGSB'ye karşı dava açmaya yetkisi olmadığı, bu kurumların taraf ehliyetlerinin bulunmadığı iddia edildi.

Bu yazıların ardından Ağustos ayında Danıştay 10. Dairesi "belgenin tavsiye niteliğinde olması" gerekçesiyle yürütmenin durdurulması istemini reddetti. Avukatımız Öztürk Türkdoğan'ın bu karara karşı Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'na yaptığı başvuru da 12 Ekim günü reddedildi.

Genelkurmay Başkanı Org. Yaşar Büyükanıt'ın, 10 Kasım 2006 tarihinde katıldığı bir resepsiyonda kendisine yöneltilen bir soru üzerine verdiği "Terör sorunu, Türkiye'de insan hakları ve azınlık haklarına indirgenerek, çok uluslu zemine çekilmek isteniyor. Hiç kimse terörden bahsetmiyor, insan hakları ve azınlıklardan bahsediyor ve çok uluslu zemine taşıyor. Eğer bu çok uluslu zemine taşınırsa Osmanlı dönemine gideriz" yanıtı hafızalardan silinmedi. Genelkurmay Başkanı'nın bu açıklamalarında, Türkiye'nin insan hakları ve azınlık sorunları üzerinden geliştirilen tartışmalarla parçalanma ortamına sürüklendiği ve bunun uluslararası bir zeminde yapıldığını ifade edilmektedir. Büyükanıt'ın bu açıklaması, insan hakları savunucuları açısından kaygı verici bir değerlendirmedir. Zira, vatan hainlerinin binlercesinin listesini hazırladıklarını açıkça beyan eden ve silah üzerine yemin ederek ölüme gidebilecekleri gibi insanları öldürebileceklerini açıklayan dernekler ya da benzer kafadaki çeteler bu açıklamalardan cesaret alabilir. Hırant Dink'i vurduktan sonra bir "Ermeniyi öldürdüm", Papaz Santoro'yu öldürdükten sonra "bismillah Allahu Ekber" diye bağırarak "çocuk"ların benzeri çocukları eğiterek, yeni cinayetlere hazırlayabilirler.

Devletin en yetkili mercilerinin iç ve dış düşman tehdidi altında bir Türkiye ortamı tanımlamaları ile bu tür örgütlenmelerin görülür ve tanınır hale gelmesi eş zamanlı olmuştur. Yazar Orhan Pamuk ve Prof. Baskın Oran'ın da aralarında bulunduğu aydınlarımızın aldıkları sözlü ve yazılı tehditler, muhalif düşünce sahiplerinin can güvenliklerinin risk altında olduğuna işaret etmektedir. Geçtiğimiz yıl yükselişe geçen çatışma ve şiddetin toplumsal ortamda etkinlik kazanması, üzerinde durulması gereken tehlikeli bir olgudur.

İşte Hırant Dink de bu ortamda öldürüldü. Hrant Dink'in ölümü, Türkiye'nin barışseverlerini, demokratlarını, insan hakları savunucularını ve insan sevgisini yüreğinden söküp atmamış insanlarımızı derinden etkiledi. İkiyüz bin insanın cenaze törenine katılarak, "Hepimiz Hırant'ız, Hepimiz Ermeniyiz" sloganları ile onu kucaklaması katillere ve onların komutanlarına çarpıcı bir yanıt oldu. Hrant Dink'in öldürüleceğine ilişkin yapılan ihbarlara rağmen emniyet teşkilatının bu konuda herhangi bir önlem almamış olmasını, cinayet kadar vahim bir olgu olarak değerlendiriyoruz. Hırant, insan hakları savunucusuydu, İHD ve TİHV'nin birlikte düzenlediği yıllık insan hakları konferanslarının da katılımcısıydı. 2006 yılı Aralık ayında İsveç Parlamentosu'nda TİHV'nin Dayanışma Komitesi tarafından düzenlenen Türkiye-AB ilişkileri toplantısına da katılmıştı. Hrant'ın İsveç'e ilk gidişiydi ve toplantılarda ilgi odağı oldu. Öldürülmeden bir gün önceki akşam yemeğinde Yavuz Önen, Rezzan Önen, Metin Bakkalcı ve Coşkun Üsterci ile birlikte oldu. "Aidiyet ve Kimlik" sorunu değerlendirildi. TİHV, bu alanda bir çalışmayı gerçekleştirmek üzere yaptığı hazırlıkları sürdürmektedir. Ürkek güvercinin barış ülküsünü gerçekleştirmek için çabalarımız, devam edecektir.

Kaybımız ve acımız büyük oldu. Onu unutmayacağız. ...

Geçtiğimiz dönemde, milliyetçiliğin topluma şırınga ettiği şiddet ve linç ortamının etkilerini azaltmak, toplumsal barışın zeminini onarmak ve silah ve şiddet yöntemlerinin çözemediği Kürt sorununa barışçıl söylemlerle yaklaşmak amacıyla bazı girişimler gerçekleştirildi. Bir grup aydın bu konudaki kaygılarını iletmek üzere Başbakan'la bir araya geldi, "Türkiye Barışını Arıyor" başlıklı bir konferans düzenlendi. Bu görüşmenin ve Konferansın olumlu etkilerine karşın maalesef güneydoğu illerindeki operasyonlar sürdü. PKK'nin 2006 yılının Ekim ayı başında itibaren geçerli olmak üzere ilan ettiği ateşkesi, can kayıplarının azalması ve toplumdaki gerilimleri azaltması bakımından önemli bir adım olarak değerlendiriyoruz.

Maalesef Türkiye'deki reform sürecinin AB ile müzakerelere bağlı bir ev ödevi olduğu ve demokratikleşme konusunda atılan adımların samimi olmadığına ilişkin görüşlerimizi destekleyen düzenlemeler yapıldı. Terörle Mücadele Yasası'nda yapılan yeni düzenlemelerle terör tanımı genişletildi, sanıkların müdafisi sayısı birle sınırlandı. Düzenleme ile sakıncalı bulunan müdafilerin reddedilebilmesi, sanıkla müdafisi görüşmelerinin gerekli görülmesi halinde izlenebilmesini içeren bu düzenlemelerle birlikte, ifade özgürlüğünü tehdit eden ve işkence uygulamasına zemin hazırlayan bir yasal düzenleme yeniden hayatımıza girdi.

TİHV olarak TCY'nin 301. maddesi üzerinden tartışmalar başladığında Başbakan'a bir mektup yazarak görüş ve önerilerimizi ilettik. 301. maddenin tek başına ele alınmasının yetmeyeceğini sadece TCY'de aynı amaçla kullanılabilir en az 14 ayrı madde bulunduğunu, ifade özgürlüğünün Anayasal çerçevede daha kapsamlı bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini belirttik. Hazırladığımız metinlerle Türkiye'de ifade özgürlüğünün sağlanabilmesi için yapılması gereken çalışmalar ve mevcut durumla ilgili değerlendirmelerimizi kamuoyu ile paylaştık. Bu süreçte Adalet Bakanı ve Hükümet Sözcüsü Cemil Çiçek'in, yasa yapıcı kendileri değilmiş gibi önce sivil toplum örgütlerinden TCY'nin 301. maddesi ile ilgili değişiklik önerisi istemesi, ardından da aydınları iki yüzlü ve kemiksiz olarak nitelemesi de dikkat çekicidir.

Geldiğimiz noktada, işkencenin sayısal olarak azalmasına bakarak, Türkiye'de artık işkence sorunu olmadığına ilişkin gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde genel bir görüş oluşmuştur. Ancak biz rakamlardaki düşüşe rağmen Türkiye'de işkencenin devam ettiğini söylemeye devam ediyoruz. 2006 yılının Mart ayında Diyarbakır'da yaşanan olaylar sırasında güvenlik güçlerinin uygulamaları, bu alanda bir mesafe alınmadığını göstermektedir. Çıkan olaylarda beşi çocuk olmak üzere on dört kişi güvenlik güçleri tarafından öldürülmüştür. Ankara'dan gönderilen özel timlerin kente girişinden sonra, olayların ikinci günü, insanlar öldürülmüş, gözaltına alınmış, yoğun işkence görmüştür. Çoğu çocuk olmak üzere beşyüzün üzerinde insan güvenlik binaları içindeki spor salonunda alıkonulmuş ve sistemli işkenceye tabi tutulmuştur. Ölümün faileri yine belli değildir. Diyarbakır Barosu'nun duyurusunu yaptığı 35 işkence olayı ile ilgili soruşturmanın sonuçları bilinmemektedir. Diyarbakır'da yaşanan olaylar, toplumsal tepkileri sindirmek üzere aşırı şiddet kullanmaya hazır kuvvetlerin varlığını, istenilen yer ve zamanda görev yaptıklarını, bu görevler arasında öldürme ve işkencenin de bulunduğunu bir kez daha göstermiştir. Olayların ardından İHD ve TİHV Başkanları ile Mazlumder Urfa Şube Başkanı'nın oluşturduğu bir heyet Diyarbakır'da Demokrasi Platformu, Baro, Büyükşehir Belediye Başkanı ve Vali ile görüşmeler yaptı. İlk izlenimlerimiz bir basın açıklamasıyla kamuoyuna duyurulmuş daha sonra da kapsamlı bir rapor olarak yayınlandı.

Geçtiğimiz yıl da güvenlik güçleri gösterilerde gözaltına almadan aşırı güç yoluyla şiddet uygulamaya devam etti. Cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülere yönelik işkence ve kötü muamele 2006 yılında da sürmüştür. F tipi cezaevlerinde izolasyon uygulamasında çıkartılan genelgeye rağmen önemli bir değişiklik olmadı. Tutuklu ve hükümlülerin avukata erişme, yakınlarla haber verme ve diğer hakları ile ilgili engel ve kısıtlar sürdü. İşkencenin soruşturulması ve cezalandırılmasında sorunlar devam etti. Cezasızlık devam etmektedir. İşkence ve kötü muamele suçları nedeniyle AİHM'in verdiği 750 bin YTL'lik tazminatın Hazine tarafından ödenmesi de işkencenin cezasızlığının hatta sahiplenilmesinin bir örneğidir.

Bu genel sunuştan sonra vakfımızın çalışmaları, ilişkileri, açıklamaları hakkında vereceğimiz bazı özet bilgiler, geçen yıl vakıf ortamına dair bir fikir edinmeye yardımcı olacaktır.

Geçen yıllara kıyasla ilişki yoğunluğunda azalma olmakla birlikte AB üyesi olan ve olmayan ülkelerin elçilikleriyle; ABD, Birleşik Krallık, Yunanistan, Fransa, Finlandiya, Belçika, İsveç, Danimarka, Macaristan, Polonya, İsviçre

büyükelçileri ve büyükelçilik yetkilileri ile onların talebi üzerine görüşmeler yaptık, resepsiyonlara katıldık. Avrupa'dan grup halinde gelen gazetecilerle birkaç kez vakıfta sohbet ettik. BBC ve Deutsche Welle gibi haber ajanslarının görüşme önerilerini kabul ettik. AB Ankara Temsilciliği ile tedavi projesi çerçevesinde, Avrupa Parlamentosu Dışişleri Komitesi ve İnsan Hakları Alt Komitesi ile temaslarımız oldu. AB'nin çeşitli ortamlarıyla en düşük düzeydeki ilişkiyi geçen yıl yaşadık.

Hükümet'le ilişkilerimiz de düşük düzeyde oldu. Başbakan Yardımcısı, Dışişleri Bakanı ve İnsan Haklarından Sorumlu Devlet Bakanı Abdullah Gül ile İHD ve Mazlum-Der başkanları olarak Diyarbakır olaylarını değerlendirdik. İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi'nin İngiltere Büyükelçiliği'nin desteğiyle gerçekleştirdiği proje toplantısına katıldık. Ankara Emniyet Müdürü'nün iftar yemeği davetine üç insan hakları kuruluşu başkanları birlikte katıldık. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a TCY'nin 301. maddesi, Adalet Bakanı Cemil Çiçek'e Cezaevleri İzleme Komitesi hakkında ve milletvekillerine Terörle Mücadele Yasa tasarısına ilişkin mektup yazarak bilgilendirme ve uyarı görevimizi yerine getirdik, bilgi edinme hakkımızı kullandık. Kamu Denetçileri Kurumu Kanun Tasarısı Komisyon çalışmalarında Nevzat Helvacı, vakfı temsil etti.

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Mehmet Elkatmış ile bizim başvurumuz üzerine Dışişleri Komisyonu Başkanı Mehmet Dülger ile OPCAT ve diğer sorunlara ilişkin görüşmeler yaptık.

İHD, Mazlum Der, Uluslararası Af Örgütü Türkiye Seksiyonu ve Helsinki Yurttaşlar Derneği ile ortak basın toplantıları düzenledik. Hükümet ve AB yetkilileriyle, yabancı heyetleriyle görüşmelerde, bazı resmi ziyaretlerde ve bazı etkinliklerde beraber olduk. İHOP ortamı da bu ilişkilerimizin başka bir alanını oluşturdu.

İbrahim Kaboğlu, Baskın Oran ve Orhan Pamuk gibi aydın ve yazarların yargılandığı düşünce özgürlüğüne ilişkin davaları izledik. Adana Temsilcimiz Mustafa Çinkılıç ve hekimimiz Mehmet Antmen aleyhine açılan dava devam etti. Diyarbakır'da 15 çocuk aleyhine açılan davayı da vakıf adına Muhsin Bilal izledi.

Siyasi partilerle ilişkimiz olmadı. Sadece OPCAT çalışması çerçevesinde bir ilişki gerçekleşti. AKP TBMM Grup Başkan Vekili İrfan Gündüz, ANAP Grup Başkan Vekili Süleyman Sarıbaş'la proje sorumlusu arkadaşlarımız Meryem Erdal ve Ülkü Özen görüştüler. Emek Partisi'nden bir heyet vakfa gelerek yakında yayına başlayacak televizyon projesi hakkında bilgi aktardılar.

Basın açıklamaları kanalıyla, kamuoyu, hükümet ve uluslararası kuruluşlarla ilişki kurmada geçen yıllara oranla daha çalışkan olduk. Genel Sekreterimiz Metin Bakkalcı'nın, özellikle Dokümantasyon Merkezimizin ve OPCAT projesini yürüten arkadaşlarımızın çabaları vakfımızın gazete ve televizyon kanallarında daha fazla yer almasını sağlamıştır. Değişik konularda yayınladığımız ve çalışma raporunun ekine konmuş olan basın açıklamalarının sayısı otuza yakındır.

Vakfımızın çalışma alanıyla bağlantılı uluslararası etkinliklerimiz ve ilişkilerimiz yoğun oldu. Avrupa Network Toplantısı (Paris, Levent Kutlu), IRCT işkence toplantısı (Cenevre, Hülya Üçpınar), İsveç, Norveç ve Fransa dayanışma komiteleriyle toplantılar (Yönetim Kurulu adına) gerçekleşti. İsveç Dayanışma Komitemizin etkinliğine (Hırant Dink, Yavuz Önen) daha önce de değinilmişti. BM Genel Sekreteri Kofi Annan'a İsrail'in Lübnan'a saldırısını kınayan mektup, FIDH'a Fransa Parlamentosu'nda görüşülmekte olan Ermeni soykırımını kabul etmeyenleri cezalandırmayı öngören Yasa'nın reddedilmesi için çaba harcanmasını isteyen bir mektup gönderildi.

Çok sayıda ülkenin sivil toplum kuruluşlarıyla, hükümetleriyle ve parlamento temsilcileriyle sayısı otuz sekizi bulan buluşma gerçekleştirdik. Bu ilişkiler dünya çapında yaygın bir tanışıklığı ifade etmektedir. Bu alış-veriş sürekli ve yoğun biçimde yaşanmıştır. Emek verdiğimiz bu dayanışma ve karşılıklı deneyim aktarma ilişkisi vakfımızın geleceğini tasarlarırken dikkate almamız gereken önemdedir. İsveç Kızılhaç, Federal Almanya Anayasa Mahkemesi, aynı ülkenin değişik gazeteleri, İranlı mülteciler, Hollanda sosyal hizmet öğrencileri, Kayıplara Karşı Uluslararası Komite (İCAD), Heinrich Böll Vakfı, İsviçre İşkenceyi Önleme Derneği, Hollanda Helsinki Komitesi, Norveç Helsinki Komitesi, Norveç AF Örgütü, ABD Duke Üniversitesi, Danimarka İnsan Hakları Enstitüsü, Uluslararası AF Örgütü, Fransa Dışişleri Bakanlığı, Norveç Göçmenlik Bürosu, Belçikalı Senatosu, İsviçre Göçmen

Dairesi, İsveç Parlamentosu İnsan Hakları Komisyonu, Federal Almanya Yeşiller Partisi, Federal Almanya Saksonya Eyaleti Alman/Türk Parlamenterler Grubu, Finlandiya Dışişleri Bakanlığı AB Departmanı, Avrupa Komisyonu Genişleme Genel Müdürlüğü, İsveç Sida, Federal Almanya CDU/CSU Kadın Parlamenterleri Grubu, Federal Almanya Göç ve Entegrasyon Bakanlığı, BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği, İngiltere Dışişleri Bakanlığı, İsveç AB Sorumlusu Bakanlık temsilcileriyle tümü onların talebi üzerine görüşmeler yaptık. Bu merkezi ilişkiler, ilişkinin gerektirdiği biçimde; Yavuz Önen, Metin Bakkalcı, Levent Kutlu, Barış Karacasu, Bahadır Nurol tarafından gerçekleştirilmiştir.

Üniversitelerimiz ve sivil toplum kuruluşlarımızla da alış-verişimiz oldu. Sabancı Üniversitesi'nden bir araştırma görevlisi ile yerinden edilmişlerle ilgili, Muğla Üniversitesi'nden bir hoca ile insan hakları kurulları hakkında görüştük. ÇGD, YAKAY DER, Alevi Bektaşî Federasyonu, TMMOB, TESEV, PSAKD, 78 liler Derneği, SBF İnsan Hakları Merkezi, TAYAD, Ankara Tabip Odası, TOHAV, TTB, Sivil Toplum Derneği, Tecride Karşı Ankara İnisyatifi, Özgür Üniversite ile çeşitli zamanlarda ve şekilde birlikte olduk. Bu ilişkileri yönetim kurulu üyelerimizin dışında Levent Kutlu, Barış Karacasu, Ülkü Özen, Meryem Erdal, Genco Dönmez, Ebru Uzdil ve Nurcan Turan'ın da katılımıyla gerçekleştirdik.

Kamuoyu ile deneyimlerimizin paylaşılmasına, görüşlerimizin duyurulmasına ve özellikle ilgi alanlarımıza ilişkin görüş geliştirmemize sebep olan Bianet ortamına ve Bianet çalışanı sevgili Tolga Korkut'a teşekkür ediyoruz. Bianet hak haberciliği alanında yalnız vakfımızın görüşlerini değil diğer insan hakları örgütlerinin de görüşlerini duyurmuştur. Geçtiğimiz dönemde Birgün, Evrensel, Gündem ve Radikal gazeteleri de gerek TIHV'nin görüşlerinin kamuoyu ile buluşması gerekse insan hakları sorunlarına ilişkin duyarlılıkları açısından özellikle kutlamak gerekir. Bu gazetelerin yönetimi ve çalışanlarına da teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Yönetim Kurulu'nun üzerinde çalışma yaptığı bir başka önemli konu vakfımızla ilgili kısa ve uzun vadeli durum değerlendirmesi oldu. Yönetim Kurulu tarafından görevlendirilen Metin Bakkalcı ve Coşkun Üsterci'nin koordinasyonunda bir rapor hazırlandı. 2008 yılı bütçesinin bir önceki yıla göre % 35 oranında bir küçülmeye uğrayacağı gözükmemektedir. Buna göre gerekli önlemlerin alınması başka bir deyişle mevcut durum değerlendirmesi bu raporun iki önemli konusundan biri idi. İkinci konu uzun vadeli ve geleceğe dairdir. Konulara ilişkin görüşmeler Yönetim Kurulu'nda ve vakıf ortamında devam etmektedir. Özellikle geleceğe dair program olgunlaştığında genel kurulumuzun bilgi ve kararına sunulacaktır.

9-10 aralık günlerinde yeni binamıza taşındık. 16 Aralık günü bir kokteyl düzenleyerek binamızın açılışına dostlarımızı ve bazı yöneticileri davet ettik. Katılım bize güven ve güç kattı. 17 Aralık pazar günü de mahalle halkıyla buluştuk. Kadın ve çocukların çoğunlukta olduğu bu buluşma da tahminlerimizin üzerinde yoğun oldu.

Bilindiği üzere restorasyon çalışmalarını Mimar Rezzan Şima Önen'le birlikte Vakıf Başkanı yönetmiştir. Sekiz ay kadar süren bu çalışmalarda emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

Kurucu üyelerimizden sevgili Mahmut Tali Öngören için Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Çağdaş Gazeteciler Derneği, Cumhuriyet gazetesi ve TIHV ortaklaşa bir anma günü programladı.

Kurucu üyemiz sevgili Haldun Özen'in mezarını Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası üyeleriyle birlikte ziyaret ettik. "Aydınlanmanın Gülen Yüzü Haldun Özen" adlı belgeseli tedavi merkezlerimizin toplantısına gelen arkadaşlarımızla birlikte odanın toplantı salonunda izledik.

Değerli meslek kuruluşumuz TTB'nin sevgili Başkanı dostumuz, arkadaşımız Füsün Sayek'i yitirdik. İnsan hakları savunusunda ve Vakfımızın çalışma ortamında her zaman yanımızda yeralan bu değerli insanımızı kaybetmenin derin üzüntüsü içerisindeyiz. Onun etrafına yaydığı sevgi umut ve enerjiden yoksun kalacağız, ancak Füsün Sayek'i unutmayacağız. Sevgili dostumuz Hırant Dink'in yokluğunu yaşarken bir kez daha böyle bir acı yaşamamayı diliyoruz. İnsan hakları ve kadın haklarının yılmaz savunucusu Duygu Asena'yı da özlemle anıyoruz...

TEDAVİ VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİ PROJESİ

2006 YILI DEĞERLENDİRMESİ

2006 yılında da çalışmalarımız, gerek 24-25 Aralık 2005 tarihli Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri toplantısı sonuçları, gerekse de 9 Mayıs 2006 tarihinde son biçimi verilen "Gelecek Üç Yıllık Çalışma Dönemi İçin TİHV'nin Öncelikleri" ışığında sürdürülmüştür.

TİHV'nin üç yıllık programında Tedavi ve Rehabilitasyon Projesi'ne ilişkin değerlendirmelere kısaca göz atacak olursak;

Programda, "Ulusal ve uluslararası duruma ilişkin yapılan saptamalar ışığında işkencenin devam ettiğini ve önümüzdeki süreçte ülkemizdeki yoğunluğunda iniş-çıkışlarla birlikte Mart 2006 sonu başta Diyarbakır olmak üzere Güneydoğu bölgesinde yaşanan yüzlerce işkence olgusunun ne yazık ki gösterdiği gibi, iktidarlarca ihtiyaç duyulduğunda yoğun bir şekilde uygulanabildiğini söylemek mümkündür. Kuşkusuz başvuru sayılarının nispi azalmasını dinamik olarak hissedip, öngörülerimize dayalı, finansman boyutu dahil re-organizasyon çalışmaları sürdürülmelidir. TİHV'nin sürece daha etkin müdahil olabilmesi, bunun için de Tedavi ve Rehabilitasyon Projesi'nin bilgiye ve somut olaylara dayalı çalışmasının etkinleştirilmesi gereği açıktır" saptamalarına yer verilmişti.

Programda, yapılacak çalışmalarla ilgili olarak temel yaklaşımlar da şöyle belirlenmişti:

- "İşkence görenlerin tedavi ve rehabilitasyon hizmeti sunma çalışmalarının niteliğinin daha da artırılması kaydı ile tedavi merkezlerinin başvuru profili yakından izlenerek re-organizasyon çalışmalarının sürekliliğine özen gösterilecektir.
- Özellikle işkence konusundaki birikimimizin bilgiye dönüştürülüp ülke içi ve dışı kullanım olanaklarının artırılması önümüzdeki dönem için öncelikli konularımızdan birisidir.
- İşkencenin insan eliyle gerçekleştirilen travma konusunun önemli bir başlığı olması sebebiyle bugüne kadarki birikimimizin özellikle 'karmaşık travma' başlığında zenginleştirilerek özgül çalışma alanlarının belirlenmesi hedeflenmektedir. Ki bu yaklaşım yukarıda yer verildiği gibi 'İşkence ve travma alanında Eğitim, Araştırma ve Uygulama Merkezi' çalışmalarının önünü açacaktır.
- Bu çalışmalar bir yandan Orta Doğu bölgesinde, öte yandan da başta Avrupa olmak üzere diğer bölgelerdeki ortak çalışmalarımızın zenginleşmesine olanak sağlayacaktır."

GENEL BİR YAKLAŞIM

Söz konusu program doğrultusunda sürdürülen çalışmalarımız açısından 2006 yılının karakteristik özellikleri şöyle özetlenebilir:

- 2006 yılında 337 (2005 yılında 692 idi) işkence gören insanın tedavi ve rehabilitasyonuna katkıda bulunulmuştur.
- Özellikle 2006 yılındaki başvuru rakamındaki azalma, gözaltı sürelerinin kısalması, avukata ulaşmada görece bir artış olması gibi olumluluklarla açıklanabilir. Ancak bu gelişmeler de sonuçta işkencenin ortadan kalkmasına yetmemektedir. Son yıllarda işkencenin önlenmesinde hükümet yetkililerinin "işkenceye sıfır tolerans" açıklamaları ve bazı olumlu yasal düzenlemelere rağmen, 2006 yılı Mart ayında meydana gelen Diyarbakır olaylarında tanık olduğumuz işkence olayları, bu konudaki yaklaşımın gerçek bir iradeye dönüşmediğini

göstermiştir. İşkencenin adli, idari ve pratik açıdan cezalandırılmaması eğilimi, işkencenin sürmesinde önemli bir etken olmuştur. Başka bir deyişle aslında "işkenceye sıfır tolerans" yerine "işkenceciye tolerans" gösterilmeye devam edilmiştir.

- Özellikle yıl içinde oldukça tasarlanmış görünümdeki "kaçırılma"lar sonucu gerçekleşen işkence örnekleri dikkat çekicidir. Resmi makamlar bu olayların varlığını reddettikleri için, sorumluların araştırılması ve cezalandırılması mümkün olamamaktadır.
- Özellikle gösteri yürüyüşlerinde yaygın ve sistematik biçimde uygulanan şiddet devam etmektedir.
- F Tipi cezaevlerinde uygulanan izolasyon politikaları sürmektedir. İzolasyonun başlı başına bir insan hakkı ihlali olduğu ve bir işkence yöntemi olarak da kabul edilebileceği hatırlanmalıdır. 22 Ocak 2007 tarihinde yayınlanan Adalet Bakanlığı genelgesi ile izolasyon koşullarında nispi bir iyileşme sağlanmasına karşın bu sorun varlığı sürdürmektedir. Bilindiği gibi söz konusu nispi iyileşme sonucu yaklaşık on aydır sürdürülen açık grevi/ölüm oruçlarına ara verilmiş/sonlanmıştır.

Ayrıca, TİHV verilerine göre 2006 yılında da önceki yıllarda olduğu gibi ölüm orucu, intihar, kavga ve yetersiz sağlık koşulları nedeniyle en az 10 kişi cezaevlerinde hayatını kaybetmiştir.

- Her ne kadar işkencenin azalması, ağırlıklı olarak Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne uyum süreci ile bağlantılandırılıyorsa da; başta TİHV ve İHD olmak üzere ilgili kurumların işkencenin önlenmesine yönelik çalışmaları gözden kaçırılmamalıdır.
- Gerek ülke içinde, gerekse uluslararası düzeyde işkence ile ilgili çalışmalarda TİHV her zaman başvuru bir kurum olagelmıştır. Bu nedenle, işkence görenlerin tedavisi, işkencenin önlenmesi konularını esas alan çok sayıda programda TİHV'nin katkısı istenmiştir. (Ukrayna, Filistin, Güney Kıbrıs vb.)
- İşkencenin etkin araştırılması ve dokümantasyonuna ilişkin ilk uluslararası belge olan İstanbul Protokolü'ne yönelik eğitimler, gerek TİHV'nin kendi başına gerekse başka kurumlarla ortaklaşa düzenlediği programlarla sürdürülmüştür. TİHV, 2006-2008 döneminde IRCT ile birlikte on ülkede (İlk projede yer alan Fas, Gürcistan, Meksika, Sri Lanka, Uganda'nın yanı sıra Ekvator, Filipinler, Kenya, Mısır, Sırbistan) gerçekleştirilen İstanbul Protokolü eğitimi projesinde "eğitim komitesi koordinatörlüğünü" üstlenmiştir. Bu koordinatörlük görevi, TİHV'nin işkence konusunda uluslararası düzeydeki yerini göstermesi açısından önemlidir.
- Yine işkencenin rehabilitasyonu ile ilgili olarak ülke içinden ve ülke dışından staj, master ve benzeri konularda TİHV başvuru bir kurum olmuştur. Bu açıdan önümüzdeki dönem TİHV'nin gerçek bir "eğitim, araştırma ve uygulama merkezi"ne dönüşme programının öncelikle değerlendirilmesi yararlı olacaktır.
- Son yıllarda giderek artan gelişmiş ülkelerden mültecilerin geriye döndürülmesi programları, tedavi merkezimize özel talepler şeklinde yansımıştır. Bu taleplerde esas olarak geriye döndürmenin önkoşulu olan sağlık sorunu olan kişilerin ülkemizde, kurumumuz dahil, tedavi olanaklarının varlığını tespit etmek amaçlanmaktadır.

• ÖZEL BAŞLIKLAR ALTINDA 2006 YILI DEĞERLENDİRMESİ

TİHV tedavi merkezlerine 2006 yılında yapılan 337 başvuruya ilişkin tablo

Akut	142
Kronik	195
Kadın	98
Erkek	239
Çocuk	10
Beş il	28
Adana	111
Ankara	10
Diyarbakır	61
İstanbul	117
İzmir	38

-Bir önceki yıl mevcut eğilim göz önüne alındığında 2006 yılı içinde tedavi merkezlerimize 500-700 arasında başvuru yapılacağı öngörülmesine karşın 2006 yılında TİHV'ye başvuran 337 (2005 yılında 692 idi) kişinin tedavi ve rehabilitasyonuna katkıda bulunulmuştur.

- Başvuru sayısının 337 olduğu göz önüne alındığında, yıllık toplam başvuru sayısında bir önceki yıla göre önemli bir azalma görülmektedir.

- Başvuru rakamlarındaki bu azalmaya karşın yıl içinde işkence gördüğü için başvuranların oranında artış görülmektedir. 2005 yılında aynı yıl içinde işkence gören başvuru sayısı 193 iken, 2006 yılında yıl içi işkence gören başvuru sayısı 222'dir. Bu da önümüzdeki dönem çalışmalarımızın kararlılıkla sürdürülmesi açısından önemli bir ipucudur.

- 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren Türk Ceza Yasası ile 2004 yılı sonundan itibaren cezaevlerinden tahliyelerde önemli bir artış olmuştur. Tedavi merkezlerimize cezaevlerinden tahliye edilen 2004 yılında 404, 2005 yılında 240, cezaevlerinden tahliyelerin de genel olarak azaldığı 2006 yılında ise 107 kişi başvurmuştur.

Türkiye'deki işkence olgusuna ilişkin genel bir değerlendirme yaparsak;

- Son yıllarda gözaltı sürelerinde belirgin azalma gözlenmektedir.

- İşkence yöntemleri olarak kaba dayak ve psikolojik yöntemler ağırlık kazanırken, klasik olarak bilinen diğer yöntemlerde bir azalma söz konusudur.

- İşkence uygulanan yerler arasındaki emniyet merkezlerinde (özel birimlerin görevli olduğu yerler) uygulanan işkence oranında (yüzde 58,9) yeniden bir artış gözlenmektedir.

- Bununla birlikte resmi gözaltı yerleri olarak bilinen yerler dışında (açık alan, araç içi v.b.) işkence uygulamalarındaki belirgin artış da sürmektedir.

- Özellikle yıl içinde oldukça tasarlanmış görünümdeki "kaçırılma"lar sonucu gerçekleşen işkence olayları dikkat çekicidir. Bu örnekler, kimi odaklarca gereksinim duyulduğunda işkence uygulamalarının gerçekleştiği ve istendiğinde yeniden gerçekleştirilebileceğini göstermektedir.

- Özellikle toplantı ve gösterilerde güvenlik güçlerinin göstericileri gözaltına almadan, doğrudan yaygın ve sistemli şiddet uygulamalarında da belirgin artış gözlenmektedir.

- İşkence kültürünün, şiddetin yeniden üretilmesinde ülkemizdeki cezaevleri uygulamalarının da önemli rolü olduğu da yaptığımız belirlemeler arasındadır.

1. TEDAVİ VE REHABİLİTASYON PROJESİ KAPSAMINDAKİ ÇALIŞMALAR

a- Yıl içi işkenceye maruz kalan başvurularımızın oranı yüzde 65,8 olup, yıl içinde işkenceye maruz kalan 222 gerçek kişi olduğu göz önüne alınarak, rakamsal bir değerlendirmeden öte işkencenin varlığını sürdürdüğü hatırlanmalıdır. Dolayısıyla bir önceki yıla göre başvuru sayısındaki azalmaya karşın tedavi merkezlerimizde 337 kişinin tedavi ve rehabilitasyonu sağlanmıştır. Bir ölçüde başvuru sayısının da azalmasına bağlı olarak, işkence görenlere ulaşma konusunda daha etkin bir çalışma başlatılmıştır. Bu çalışmanın, yeni başvuruların yanısıra 1980 döneminden itibaren 1 milyon insanın işkence gördüğü göz önüne alınarak kapsamlı bir şekilde programlanmasına özen gösterilecektir.

b- Mart-Nisan 2006 tarihinde Diyarbakır başta olmak üzere bölgede gelişen olaylarda yoğun gözaltıların yaşanması ve çok sayıda insanın işkence görmesinin ardından;

- işkence görenlere ulaşma çabaları,
- tedavi ekibimizin bugün ve gelecek dönem ihtiyaçları,
- işkence görenlerin etkin dokümantasyonu,
- suç duyuruları sürecine katkı,
- kamuoyunu bilgilendirme (özel başlıklı toplantılar dahi olmak üzere),
- hükümet nezdinde gerekli girişimler,
- İstanbul Protokolü eğitimi ihtiyaçları,
- işkence gören çocuklara yönelik özel program geliştirme,
- toplumsal ve karmaşık travma (yerinden edilme dahil olmak üzere) ile ilgili olarak geliştirmeye çalıştığımız programının olgunlaştırılması,

başlıklarını içeren bir çalışma programı geliştirilmiştir. Bu kapsamda 13 başvurunun tedavi programına alınması dahil olmak üzere çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

c- Cezaevinden salınan başvurularımıza yönelik çalışmalarımızda (2003 yılında 337, 2004 yılında 404, 2005 yılında 240, 2006 yılında ise 107 başvuru), ne yazık ki kronik yakınmaların yanı sıra özellikle son beş yıldır uygulanan cezaevleri politikasının sonuçları ile karşılaşmaktayız.

Son yıllardaki başvurularımız geçmiş dönem cezaevinden çıktuktan sonra TİHV'ye başvuranlarla farklı bir profil ortaya koymaktadır. Daha önce teorik olarak ifade edegeldiğimiz ve öngördüğümüz izolasyona dayalı cezaevi uygulamasının sonuçlarını son dönemde somut olarak görüyoruz. (başvurularımızın yakınmaları ve tanıları son derece dikkat çekicidir).

İzolasyon ve şiddet üzerine kurulu prototip olarak F tipi cezaevleri ile başlayıp, bazı cezaevlerinde genel uygulama haline dönüşen uygulamalar; gerek kişilerde, gerekse de toplumsal düzeyde işkence kültürünün yeniden üretiminde önemli bir rol oynamaktadır.

d- Bu sorunların çözümüne yönelik olarak izolasyona yönelik retrospektif ve prospektif bilimsel çalışmalar planlanmaktadır. (1-4 Aralık 2005 tarihinde Uluslararası Travma Toplantısı'nda yapılan "izolasyon" sunusu bu konuda yol gösterici olmuştur.) İzolasyona yönelik bilimsel çalışmalar, 7-9 Aralık 2007 tarihinde düzenleyeceğimiz Uluslararası Travma toplantısında özel bir başlık altında ele alınacaktır.

e- Cezaevlerindeki izolasyon ve şiddet üzerine kurulu sistemin yarattığı yıkım göz önüne alınarak, başvurularımıza yönelik ruhsal tedavilerin yoğunlaşması gerekliliğinden hareketle bu alandaki çalışmaların daha da etkinleştirilmesi gerekmektedir. (Geçmiş dönemdeki çalışmaların yanı sıra 2006 yılında başlatılan "Hekim ve Psikologlar için Türkiye'de Psikoterapi Ek Eğitimi" programı bu konuda önemli katkı sunacaktır.)

f- Geçen yıl başlattığımız "İşkence ile ilgili Tıbbi Atlas" çalışması bu yıl içinde tamamlanacaktır.

g- Son yıllarda hep andığımız gibi; dünyada derinleşen eşitsizlikler ve özellikle gelişmiş olarak adlandırılan ülkelerin insan hareketliliğini sınırlama, dahası kendi ülkelerindeki mültecilerin geri gönderilmesi programlarını hızlandırma çabaları başta olmak üzere "mültecilik" sorunu tedavi ve rehabilitasyon çalışmaları açısından ayrı bir önem kazanmıştır.

- Gittikleri ülkeye sığınma talebinde bulunanların Türkiye'ye iade edilme girişimleri ile ilgili olarak TİHV'ye yapılan başvurulara verdiğimiz yanıtlar, iade sürecinin engellenmesine önemli katkı sunabilmektedir.

- Bu arada insan hareketliliğinde önemli kavşaklardan biri olan ülkemizde söz konusu kişilerin işkence gördükleri gerekçesiyle yaptıkları başvurulara yönelik bir çalışma başlatılmış, öncelikle Birleşmiş Milletler Mültecilik Yüksek Komiserliği ile konu ile ilgili görüşmeler yapılmıştır. Bir yandan işkence gören sığınmacıların TİHV'e yönlendirilmesi, öte yandan da mülteciler ile görüşme yapanların görüşme teknikleri konusundaki eğitimi ve "bakımverenlerin bakımı" başlıklarında "neler yapılabileceği" konusunda çalışmalar yürütülmektedir.

Eğitim-Bilimsel Çalışmalar

a- "Süddeutsche Akademie für Psychotherapie" ile üç yıllık birlikte psikoterapi eğitimi

TİHV, işkence görenlerin ve yakınlarına verdiği tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin kalitesini ve etkinliği artırmak için çeşitli çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmaların önemli bir bölümünü, tedavi merkezi çalışanları ve vakıf çalışmalarına dışarıdan destek veren kişiler için düzenlenen eğitimler oluşturmaktadır.

2005 yılında "Süddeutsche Akademie für Psychotherapie" ile birlikte TİHV çalışanı ve dışarıdan destek veren psikiyatrist ve psikologlar için oryantasyon semineri ve eğitim programını içeren "Psikoterapi Eğitim Programı" planlanmıştır. Eğitim içinde "Gelişimsel Psikoloji, Kişilik Öğretisi, Nevrozlar, Psikodinamik Psikolojisi ve Psikoterapisi, Psikopatoloji, Psikosomatik, Bağımlılıklar, ilk görüşme tekniği; Genel ve Özel Psikodinamik, Aile ve Grup Teorisi; diğer bilimsel yöntemler (Davranışsal Terapi, Sistemik Hipnoz Terapisi); çeşitli psikoterapi yöntemleri açısından endikasyon ve uygulama; Travma Terapisi" başlıklarının ele alınması benimsenmiştir. Üç yıllık eğitimin sonunda katılımcılar, Alman Tabip Odası'nın Ek Eğitim Örnek Yönergesi doğrultusunda psikoterapist sıfatını kazanacaklardır.

Üç yıllık uzun bir eğitim programının ilk bölümü olan beş günlük oryantasyon semineri, 9-13 Kasım 2006 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Seminere katılan 16 psikiyatrist ve psikologa "Süddeutsche Akademie für Psychotherapie"den dört eğitmeni (TİHV'den Alp Ayan'ın katkısı ile) tarafından eğitim verilmiştir. İkinci eğitim 2007 yılı Nisan ayında gerçekleştirilecektir.

b- İstanbul Protokolü eğitimi süreçlerinin (yurt içi-yurt dışı) değerlendirilmesi

- İşkencenin etkin araştırılması ve dokümantasyonuna ilişkin ilk uluslararası belge olan İstanbul Protokolü'ne yönelik TİHV'nin düzenlediği ya da farklı kuruluşlarla ortaklaşa düzenlenen eğitim programlarının bir ayağı olan "Eğiticiler Eğitimi" 19-21 Ocak 2007 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Türk Tabipleri Birliği ve Adli Tıp Uzmanları Derneği ile birlikte düzenlenen bu programa çok sayıda üniversitenin psikiyatri ve adli tıp bölümlerinden uzmanların yanı sıra hukuk fakültesi öğretim üyeleri, vakıf hekim ve psikiyatristleri, işkence davalarını izleyen avukatlardan oluşan 34'ü sağlıkçı, 21'i hukukçu toplam 55 kişi katılmıştır.

- IRCT, Dünya Tabipleri Birliği ve PHR-ABD ile birlikte geçtiğimiz iki yıl içinde beş ülkede (Fas, Gürcistan, Meksika, Sri Lanka ve Uganda) İstanbul Protokolü eğitimi gerçekleştirilmiştir. Bu projenin olumlu çıktılarının bir sonucu olarak IRCT ile birlikte 2006-2008 döneminde 10 ülkede (İlk projede yer alan Fas, Gürcistan, Meksika, Sri Lanka, Uganda'nın yanı sıra Ekvator, Filipinler, Kenya, Mısır, Sırbistan) gerçekleştirilecek eğitim projesinde eğitim komitesi koordinatörlüğünü TİHV'nin yapması kararlaştırılmıştır. Bu ikinci proje, eğitici eğitimi ve uygulayıcı eğitimi olarak planlanmış, eğitim materyallerinin hazırlanması, eğitici ve eğitime katılacaklar için kriterlerin belirlenmesi, hedef ülkelerde ilk ziyaretler dahil olmak üzere durum tespiti çalışmaları, 2006 yılı içinde büyük ölçüde tamamlanmıştır. Eğitimler, 2007 yılının Nisan ayında başlayacaktır.

- Adli Tıp Kurumu'nun Adalet Bakanlığı üstünden Avrupa Komisyonu TAİEX birimine başvurusu üzerine 2005 Mayıs ayında başlaması gereken "savcı, yargıç, hekimlere" yönelik IP eğitimi Adalet Bakanlığı tarafından son anda iptal edilmiştir. Eğitim için katkı vermesi istenen TİHV, TTB ve ATUD'un tüm sorunlara karşın olumlu karşıladığı bu çalışmanın, 2006 Mart ayında tekrar başlatılması kararlaştırılmıştı. Ancak her türlü talebimize karşın eğitim hazırlığına yönelik bir ön toplantı yapma koşulları oluşturulmadığı gibi, TTB Yüksek Onur Kurulu tarafından işkence ile ilgili olarak meslekten men cezası verilen Dr. Nur Birgen'in Adli Tıp Kurumu adına bu eğitimde kritik rol alması, bizlerin bu eğitime katkı sunmasını engellemiştir.

- Almanya'daki tedavi merkezlerinin önümüzdeki dönem başlatacakları İstanbul Protokolü Eğitim programları için TİHV'den talepte buldukları eğitici katkısı önerisine olumlu yanıt verilmiştir. Çalışmanın başlaması için Almanya'da çalışmayı yürüteceğimiz kuruluşların hazırlıklarının tamamlanması beklenmektedir.

c- İşkence görenlerin tedavi ve rehabilitasyonuna ve özellikle çeşitli Avrupa ülkelerindeki mültecilere yönelik kimi inisiyatiflerin çalışmalarına etkin katılım sağlanmaktadır. Bu kapsamda Avrupa Network'unun bu yılki toplantısı 19-21 Nisan 2007 tarihinde ülkemizde yapılacaktır.

Açlık Grevi Çalışmaları

- 2004 yılında başlatılan "Açlık Grevi Mağdurları için Geç Dönemde Tedavi ve Rehabilitasyon Projesi", ne yazık ki henüz tamamlanamamıştır. Çalışmanın bu yıl içinde tamamlanması hedeflenmektedir.

- Yine mevcut dosyalarımızın veri tabanına dönüştürülmesi durumunda birden fazla bilimsel çalışmanın yapılabilecek olması, bu konudaki çalışmaların önemini ortaya koymaktadır. Kaldı ki önümüzdeki dönem açısından da bu çalışmaların planlanması, faaliyetlerimizi ve ortama katkımızı bir üst düzeye taşıyacaktır. Bu açıdan bakıldığında, bir çalışma planı oluşturulmasına karşın 2006 yılı içinde çalışmaların tamamlanmamış olması üzücüdür.

- 2006 ortasından itibaren kamuoyu gündeminde haklı olarak önemli bir yer tutan ölüm orucunu/açlık grevini sürdüren kişilerin bu eylemlerine ara vermeleri/sonlandırmalarından sonra TİHV tedavi merkezlerinin tüm birikimi seferber edilmiştir.

Bilimsel Araştırmalar¹

a- 2003 yılında başlayan "Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi" çalışmasının, özellikle bir arkadaşımızın tez konusuna dönüşmesinin de katkısıyla gecikmekle de olsa 2007 yılının Nisan ayında bitirilmesi öngörülmektedir.

Çalışmanın yakın amacı; işkence görenlerin sosyo-demografik özelliklerinin belirlenmesi ve işkence görenlerin aldıkları hizmet kalitesi ve yeterliliğinin değerlendirilmesi,

Uzak amacı ise; işkence görenlerin korunması, sosyal yaşama adapte edilmeleri için yeni argüman ve politikalar geliştirerek bunların ilgili kurumlar seviyesinde tartışmaya açılmasının zorlanması ve kullanılan "Yaşam Kalitesi Ölçeği"nin "İşkence görenlerin" yaşam kalitesinin ölçülmesinde eksik kalan yönlerinin bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi ve böyle bir gereksinimin hissedilmesi durumunda "işkence görenlere" yönelik yeni ölçek geliştirilmesi için tartışma başlatılması olarak belirlenmiştir.

Alternatif Adli Tıp Raporlama Çalışmaları

Rapor ve alternatif adli tıp rapor çalışmaları 2006 yılında da sürdürülmüştür. Epikriz ve raporlama çalışmaları, tüm merkezlerimizde etkinleştirilerek, ortaklaştırılmıştır.

Cezaevi Çalışmaları

- İzmir'de Vakfın da içinde yer aldığı "cezaevi bağımsız izleme komisyonu" girişimi çalışmalarını sürdürmüş, 2006 yılı raporunu kamuoyu ile paylaşmıştır.

¹ İzolasyona ve açlık grevine yönelik bilimsel çalışmalar, Tedavi ve rehabilitasyon Projesi Kapsamındaki Çalışmalar'ın giriş bölümünde anlatılmıştır.

- 2001 ve 2002 yıllarında başlattığımız ve esas olarak "treatment", "izolasyon" ve "zorla çalışma" alt başlıklarını öncelendiğimiz "Cezaevi Protokolü" çalışması sürdürülmüştür. Önemli bir sorun alanı olarak karşımıza çıkan "izolasyon"la ilgili olarak 2007 yılının Aralık ayında uluslararası katılımlı bir sempozyum düzenlenecektir.

- Bu konuda başta İHD olmak üzere ortak çalışmaların yarar ve gereği açıkça ortadadır. Bu çerçevede 13-14 Mayıs 2006 tarihlerinde ortaklaşa "Cezaevi Sempozyumu" gerçekleştirilmiştir.

Yeni Projeler

Geçen yılki Çalışma raporunda önümüzdeki dönem için hazırlanmış projeler kapsamında yer verilen; "İşkence ve diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Aşağılayıcı Muamele ve Cezanın Önlenmesi Birleşmiş Milletler Sözleşmesi Seçmeli Protokolü'nün ülkemiz tarafından onaylanarak uygulamaya sokulması Projesi" ve "Avrupa Birliği uyum sürecinde işkence ile ilgili mevzuatın, adli ve idari uygulamaların gözden geçirilerek eksikliklerin giderilmesine yönelik çok yönlü çalışmaların yapılması Projesi" başlatılmıştır. Projelere ilişkin kapsamlı bilgiye raporun ilgili bölümünde yer verilmiştir.

Yayın Faaliyeti

- 2005 yılı Tedavi Merkezleri Raporu, 2006 yılı Haziran ayında basılmıştır. 2006 yılı raporunun ise 2007 yılının Mart ayında basılması planlanmaktadır.

- 2005 yılında hazırlanarak basılan "İşkence ve Cezasızlık" kitabının İngilizcesi de 2006 yılının Mayıs ayında basılmıştır.

Ortamımıza Yönelik Baskılar

Geçtiğimiz yıl içinde Adana'da Temsilcimiz Av. Mustafa Çinkılıç ve başvuru hekimimiz Dr. Mehmet Antmen'e yönelik başlatılan davanın bizi meşgul ettiği not edilmelidir. Dava, 29 Kasım 2006 tarihinde yapılan duruşmada beraatle sonuçlanmıştır.

Tedavi ve Rehabilitasyon Projesi Finansman Sorunu

Proje'nin finansmanının sağlanması konusu, (özellikle dünyada bu konudaki eğilimler de göz önüne alındığında) yapılan bazı düzenlemelerin yanı sıra Vakıf bünyesinde özel bir gündemle tartışılmaktadır/tartışılacaktır. 2008 yılı için hazırlanan Projede 400 başvuru öngörülmüş, bununla ilgili hazırlıklar sürdürülmektedir. Bu kapsamda başta Ankara Tedavi merkezi olmak üzere tedavi merkezleri re-organizasyonu çalışmalarına başlanmıştır.

2. TEDAVİ ve REHABİLİTASYON MERKEZLERİ 2007 PROJE ÇALIŞMALARI

Öngörüler

a- Mevcut eğilim göz önüne alındığında 2007 yılı için yaklaşık 400 başvuru öngörülebilir. Geçmiş döneme göre bu daha az başvuru öngörüsüne göre Tedavi Merkezlerimiz iç değerlendirmelerine başlamıştır.

b- İşkence ve travma ile ilgili çeşitli düzeylerde pek çok çalışmaya katkı sunmamıza yönelik taleplerin artması beklenmelidir.

Temel amacımız olan işkenceyle mücadelenin sürekliliğinin sağlanması ve yükseltilmesi:

Çeşitli değerlendirmelerimizde 12 Eylül süreci ve ardından süregelen çatışma ortamı nedeniyle bir milyondan fazla insanın işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı tespitini yapmaktayız. Bir halk sağlığı sorunu olarak değerlendirdiğimiz bu duruma müdahale etmek, değiştirici ve dönüştürücü insan hakları ve demokrasi savunucuları ahlaki olarak sorumluluğumuzdur. Zira insan eliyle travmaya maruz kalmış bu insanlar büyük çoğunluğu muhtemelen sorunlarını yok saymakta, zihinsel ve fiziksel potansiyellerini yeterince kullanamamakta, sosyal ve siyasal yaşama değiştirici, dönüştürücü olacak biçimde aktif olarak katılamamaktadır. Bir halk sağlığı sorunu olarak nitelediğimiz bu duruma müdahil olabilmek ise kronik işkence mağdurlarına ulaşmak, tedavi ve rehabilitasyon hizmeti sunabilmektir.

Bugüne kadar tedavi ve rehabilitasyon hizmeti sunabilmek için işkence görenlere yönelik -onlara ulaşmak için bazı çalışmalar yapılsa da- daha çok onların bize ulaştığı bir tarz izledik. Artık bu tarzı değiştirmeli ve bizim onlara ulaşabilmemizin yöntemlerini geliştirmemiz gerekmektedir. Bu yaklaşımın proje çalışmalarımıza da yansması gerekmektedir.

Aslında, tüm "değişim" iddialarına karşın sistem olduğu gibi korunmaktadır. Başvuru sayılarımızda düşüş eğilimi görülse de, sistemin ihtiyaç duyduğu her an yeni işkence olayları ile karşılaşmamız mümkün. Dolayısıyla organizasyonumuz bu inişli çıkışlı duruma uyum gösteren, gelişmeler karşısında hızla reaksiyon verebilen bir kabiliyet ve niteliğe sahip olmalıdır.

Tedavi ve rehabilitasyon hizmetinin kalitesinin geliştirilmesi, başvuru memnuniyetinin artırılması;

Uzun yıllardır hep sunduğumuz tedavi ve rehabilitasyon hizmetinin kalitesini ve başvurularımızın bu hizmetten duyduğu memnuniyeti değerlendirebilmenin yaptığımız iş açısından olmazsa olmaz bir önemi bulunduğunu hep söyleyegeldik. Bu değerlendirme kabiliyetini edineceğimiz çalışmaları ve hizmet örgütlenmesini (başvuru hekiminin çalışma tarzını yenilemekten, psikiyatrist vb kadro sorunlarını çözmekten, gönüllü hekim ağını geliştirmeye kadar birçok konuda) gerçekleştirmemiz ertelenemez bir görev olarak önümüzde durmaktadır.

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEM İÇİN HAZIRLANMIŞ PROJELER

a- Ruhsal Travma Toplantılarının (RTT) Beşincisi

1-4 Aralık 2005 tarihleri arasında Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD. Ruhsal Travma Birimi, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD Psikososyal Travma Programı, Türkiye Psikiyatri Derneği Afet Psikiyatrisi Birimi, Türk Tabipleri Birliği, Norveç Tabipleri Birliği ve TİHV işbirliği ile İstanbul'da dördüncüsü gerçekleştirilen Ruhsal Travma Toplantısının beşincisi, 7-9 Aralık 2007 tarihlerinde yine İstanbul'da gerçekleştirilecektir.

Öncelikle Avrupa, Balkan ve Ortadoğu ülkeleri arasında işbirliğine olanak veren, barışı ve dostluğu kuvvetlendiren bir platform olması da amaçlanan beşinci RTT'nin başlığı "Yaraları deşmek-Yaraları sarmak" olarak belirlenmiştir.

b- "Barış için Sağlıkçılar Köprüsü Projesi"

Proje, TİHV'nin 11-12 Aralık 2004 tarihlerinde Diyarbakır'da yapılan "Travmatize Olmuş Toplumlara Yaklaşım" ve 1-4 Aralık 2005 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen "Ruhsal Travma" toplantılarının çıktılarının yanı sıra "İşkence-Travma Alanında Eğitim, Araştırma ve Uygulama Merkezi" tartışmaları esas alınarak geliştirilmiştir.

Proje, işkence ve travma konusundaki TİHV'nin birikimini göz önüne alarak, multidisipliner bir yaklaşım temelinde, ülke ihtiyaçlarının yanı sıra Ortadoğu, özellikle de Filistin-İsrail sorununa yönelik uluslararası boyutunu da içeren sürdürülebilir bir çalışma olarak hazırlanmıştır. İnsan eliyle gerçekleştirilen travmaların önemli bir zeminini oluşturan "önyargı ve ayrımcılık" konusunda bilimsel çalışma ve eğitim programlarına yer verilen Proje, 2006 yılında hazırlanmasına karşın başlatma olanağı yaratılamamış bu projenin önümüzdeki dönem uygulamaya sokulabilmesi için çalışmalar sürdürülmektedir.

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEM İÇİN ÜZERİNDE ÇALIŞILAN PROJELER²

a- Cezaevi Projesi

Özellikle 19 Aralık operasyonu sonrasında sistematik ve yaygın uygulamaya sokulan "izolasyona ve insanlık dışı tretmana dayalı" cezaevi uygulamalarının insan sağlığına etkilerine yönelik retrospektif-geriye dönük ve prospektif-ileriye dönük- bilimsel çalışmaları,

Bu tür uygulamaların olduğu cezaevlerinin izlenmesine yönelik çalışmaları,

² Geçtiğimiz yıl başlatılan çalışmalar

Uzun süreli cezaevi öyküsü olanlara yönelik meslek edindirme ve iş ortamı sağlamaya yönelik sosyal destek programları,

Uzun süreli cezaevi öyküsü olanların çocuklarına yönelik eğitim desteği programları,

İzolasyon ve insanlık dışı tretmana dayalı cezaevi uygulamalarına yönelik toplumsal duyarlılığı arttırma çalışmaları,

alt başlıklarını içeren bir projenin geliştirilmesi ve uygulamaya sokulması son derece yararlı olacaktır.

b- Yargısız İnfaz-Kayıp Yakınlarının Rehabilitasyon Projesi Taslak Tartışması

Son dönemde faili meçhul cinayet kurbanlarının yakınlarına ve faili meçhul cinayet girişiminden sağ kurtulanlara ulaşmak, bu deneyimin sağ kurtulanlar ve aile üyeleri üzerindeki sosyal, psikolojik ve hukuksal etkilerine yönelik verileri toplamak, ihtiyaçlarını saptamak, ihtiyaçları doğrultusunda psikolojik ve sosyal rehabilitasyon programına alınmasını sağlamak bu proje taslağının temel amaçlarıdır. Bu tartışma uygun ortamlarda sürdürülmelidir.

c- Sosyal Destek Projesi

Nisan 2003-Nisan 2004 yılları arasında Sosyal Destek Projesi'nin daha etkin uygulanmış olması Tedavi ve Rehabilitasyon Projesi'nin çıktılarını zenginleştirmiştir.

Proje'nin tamamlanmasından sonra özellikle son iki yılın olumlu deneyim/birikimlerinin yanı sıra bizden ve/veya ülkenin öznel koşullarından kaynaklanan güçlükler ışığında sosyal desteğe yönelik çalışmaların amaca uygun olarak, mevcut olanaklar çerçevesinde sürdürülmesi kararlaştırılmasına karşın bu konuda ciddi adım atılamamıştır. Bu konudaki çalışmaların yeni proje hazırlıkları ile sürdürülmesi, son derece yararlı olacaktır.

d- "İşkence ve Travma Alanında Eğitim, Araştırma ve Uygulama Merkezi" Girişimi

Uzunca bir süredir üzerinde çalışılan bu girişim, işkence ve insan eliyle gerçekleşen travma alanında tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri, dokümantasyon, arşiv, bilimsel araştırma, ulusal-uluslararası eğitim, yayın vb. bölümlerini içeren, daha nitelikli bir merkez haline gelme konusu, projelendirilmek kaydı ile önümüzdeki dönemin önemli başlığı olmalıdır. Bilgi birikimimiz, akademi ortamı da dahil olmak üzere ilişki zenginliğimiz ve TİHV'den beklentiler göz önüne alındığında olanak dahilinde görülen bu yaklaşım, aynı zamanda işkencenin önlenmesine önemli katkılar sunabilecektir.

İşkencenin önlenmesine ilişkin üst boyutta daha nitelikli faaliyetler, bilgiye dayalı işler planlanmalıdır. Bu çalışmalar, dünya çapında işkenceyi meşrulaştırma girişimleri de göz önünde tutarak ulusal ve uluslararası düzeyde etkin ve belirleyici bir ortam sağlamaya yönelik olmalıdır.

TEMSİLCİLİKLERİMİZİN DİĞER ÇALIŞMLARARI

ADANA TEMSİLCİLİĞİ

Adana 11. Asliye Ceza Mahkemesi'nde Temsilcimiz Mustafa Çinkılıç ve başvuru hekimimiz Mehmet Antmen hakkında "suç delillerini sakladıkları" iddiasıyla açtığı dava, 29 Kasım 2006 tarihinde sonuçlandı. Mahkeme, Çinkılıç ve Antmen hakkında beraat kararı verdi. Adana temsilciliğimiz, geçtiğimiz dönemde de Adana'daki sivil toplum örgütleri ile yakın ilişkilerini sürdürmüştür. Temsilciliğimizden arkadaşlarımız, 26 Haziran İşkence Görenlerle Dayanışma Günü, 10 Aralık İnsan Hakları gününün yanısıra insan haklarını ilgilendiren konulardaki etkinliklere de aktif olarak katılmıştır. Bu dönemde cezaevindeki tecrit koşullarını protesto etmek üzere ölüm orucuna başlayan Gülcan Görüroğlu da ziyaret edilmiştir.

DIYARBAKIR TEMSİLCİLİĞİ

Diyarbakır temsilciliğimiz, 28 Mart günü Diyarbakır'da HPG militanlarının cenaze töreninden sonra yaşanan olaylar nedeniyle zor ve yoğun bir süreç geçirmiştir. Bu dönemde özellikle İHD ve Diyarbakır Tabip Odası başta olmak üzere diğer örgütlerle yakın ilişkiler içinde olan temsilciliğimiz, geçmiş dönemlerde olduğu gibi 2006 yılında da çeşitli yabancı heyetlerle bir araya gelmiştir. Bunlardan bazıları BM heyeti, ABD'nin Adana Konsolosu, Almanya Refugio ve IPPNW'den heyet, İsviçre Büyükelçiliği temsilcisi, İsveç destek komitesi üyeleri, Af Örgütü Türkiye sorumlusudur.

İSTANBUL TEMSİLCİLİĞİ

İstanbul temsilciliğimiz, geçtiğimiz yıl da diğer sivil toplum örgütleri ile yakın ilişkilerini sürdürmüştür. Uluslararası düzeyde heyetlerle görüşmeler yapan temsilciliğimizden arkadaşlarımız, bu dönemde çeşitli eğitim toplantılarına da katılmışlardır. "F tipi cezaevlerini ve tecridi protesto" amacıyla 5 Nisan 2006 tarihinde ölüm orucuna başlayan Avukat Behiç Aşçı, TİHV'yi temsilen ziyaret edilmiştir. 26 Haziran İşkenceye Karşı Mücadele ve İşkence Görenlerle Dayanışma Günü nedeniyle boğazda teknelere "İşkencesiz bir dünya" temasıyla düzenlenen eylem, kamuoyunda da yankı bulmuştur. 2007 yılında da temsilciliğimizin insan hakları ile ilgili toplantı ve görüşmelere katılımı sürmüştür.

İZMİR TEMSİLCİLİĞİ

İzmir temsilciliğimiz, 2006 yılında da geçmiş yıllarda olduğu gibi işkence davaları ve başvurularımız hakkında açılan davaları (Alpaslan Yelden, Gökhan Ulaşar, Mehmet Desde) izlemeyi sürdürmüştür. Temsilciliğimiz 26 Haziran ve 10 Aralık nedeniyle düzenlenen etkinliklerde aktif olarak yer almıştır. 2006 yılında da İzmir'deki diğer sivil toplum örgütleri ile yakın ilişkilerini sürdüren temsilciliğimiz, çeşitli okullarda, toplantılarda, ziyaretlerde TİHV'nin tanıtımını gerçekleştirmiştir. Temsilciliğimizden arkadaşlarımız, ulusal ve uluslararası toplantılarda konuşmacı olarak yer almış, İzmir Bağımsız Cezaevi İzleme Grubu çalışmalarına katkı sunmuştur. 2007 yılı Ocak ayında düzenlenen "İşkencenin izleri ve etkileri" başlıklı söyleşi de TİHV'nin tanıtımı açısından etkili olmuştur.

BM SEÇMELİ PROTOKOLÜ PROJESİ 1 TEMMUZ 2006 - MART 2007 DEĞERLENDİRMESİ

BM İşkenceye Karşı Sözleşmenin Seçmeli Protokolü hakkında farkındalık yaratılması, onaylanmasının sağlanması, protokolün öngördüğü biçimde bağımsız ve tarafsız bir ulusal önleme mekanizmasının oluşturulması için yapılan çalışmalara Temmuz 2006'da başlanmıştır. Kabul edilen proje programındaki faaliyetler 6'şar aylık dönemlere bölünmüş ve hedefler bu dönemlere göre belirlenmiştir. Hedef gruplar Parlamento, Hükümet (Bakan danışmanları, bakanlık hukukçuları), STK'lar, Genel Kamuoyu, Medya, Akademik merkezler, İnsan Hakları savunucuları olarak belirlenen projenin ilk altı aylık hedefleri işkencenin önlenmesi için toplumsal duyarlılığı artırmak, seçmeli protokolü tanıtmak, TBMM'nin onaylamasını sağlamak olarak belirlenmiştir.

Çalışmanın ilk aşaması olarak proje ile doğrudan ilişkili olabilecek 150 kişiden oluşan bir adres bankası oluşturulmuştur.

Protokolün imzalanmasının birinci yıldönümü olan 14 Eylül 2006 tarihinde Vakıf binasında 11 muhabirin katıldığı bir basın toplantısı yapılmış ve çıkış haberi olarak 12 gazetede kampanya haberi yayımlanmıştır.

500 adet afiş ve 3000 adet broşür bastırılmış dağıtım listesindeki yerlere gönderildikten sonra kalan az sayıdaki materyal toplantılar ve ziyaretlerde kullanılmaktadır. Seçmeli Protokolün tanıtımına ağırlık verilerek hazırlanan broşür 550 milletvekiline, STK'lara, basına, cezaevi kurullarına, il insan hakları kurullarına, siyasi partilere, üniversitelere, barolara, meslek örgütlerine ve sendikalara dağıtılmıştır. Bu tanıtım ve dağıtım sırasında toplam 2650 Broşür, 366 afiş ve 33 banner gönderimi yapılmıştır.

TİHV'nin tanıtım metni, Seçmeli Protokolün ve Kampanyanın tanıtımı, projenin içeriğinin anlatılması, ve diğer ülke uygulamalarını açıklayan metinlerin yer aldığı bilgilendirme dosyaları hazırlanarak tüm ilişki ve ziyaretlerde dağıtılmıştır.

Proje bilgilendirme ve tanıtım yazısı İHD, Türkiye Af Örgütü, Diyarbakır Barosu, TOHAV, İzmir İşkenceyi Önleme Grubu, TTB, Mazlum Der, Özge Der, ATUD, Barolar Birliği, Helsinki Yurttaşlar Derneği, TİHV kurucuları ve temsilciliklerine gönderilmiştir.

Uluslararası kuruluşlardan İnsan Hakları İzleme Komitesi'ne, Uluslararası Af Örgütü'ne, İşkencenin Önlenmesi Derneği'ne FIDH'a, IRCT'ye, Hollanda-Norveç-Danimarka Helsinki Destek Komite'lerine, Danimarka İnsan Hakları Komitesi'ne projeyi özetleyen ve çalışmaların başladığını bildiren bir yazı gönderilmiş ve çoğundan desteklediklerine dair yanıtlar alınmıştır.

Üniversitelerin insan hakları akademik merkezleri, insan hakları ile ilişkili resmi kuruluşlar, TBMM ve insan hakları alanındaki sivil toplum kuruluşları çalışma boyunca ilişki kurulacak ve destek alınacak gruplar olarak kabul edilmiştir.

Ankara Üniversitesi SBF, Hacettepe Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, TODAİE ve Bilgi Üniversitesi insan hakları merkezlerine yazılı olarak başvurarak projeye ilgileri çekilmeye çalışılmış ve çalışmayı tanıtan yazılarla proje için akademik destek istenmiştir. Ankara'da bulunan SBF ve TODAİE ile İstanbul'da Bilgi Üniversitesi ayrıca ziyaret edilerek çalışmalar sözlü olarak da iletilmiş ve kurulan ilişkinin sürdürülebilmesi için çaba sarf edilmiştir. Çankaya Üniversitesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Mustafa Tören Yücel ziyaret edilerek deneyimlerinden yararlanılmıştır. İlişkileri güçlendirmek için SBF İnsan Hakları Merkezi akademik kadrosu Vakıfta bir öğleden sonra misafir edilmiştir.

Projenin gerçekleşmesinin en azından başlangıç ayağının siyasi irade ve ilgiyi gerektirdiği düşünüldüğünden 10 siyasi partiye yazı yazılarak hem protokol tanıtılmış hem de yapılmış çalışmaları varsa öğrenilmek istenmiştir.

Ancak 10 parti içinde DTP, SHP, DSP'den yanıt alınabilmiş ve bu yanıtlardan söz konusu partilerin protokol konusunda herhangi bir çalışmaları olmadığı anlaşılmıştır. CHP'den yanıt alınamamakla birlikte CHP Çanakkale Milletvekili İsmail Özyay parlamentodaki girişimlerimiz sonucu hükümete bir soru önergesi vermiştir.

Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı iki kez ziyaret edilerek il insan hakları kurulları tarafından gözaltı yerlerine yapılan ziyaretlere ilişkin bilgi ve belgeler toplanmış, ikinci kez yapılan ziyarette ise 23 Aralık paneli için destek istenmiş ve çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir. Düzenlenen iki panele de kurum adına bir uzman katılmıştır.

Ankara Cezaevi İzleme Kurulu Üyesi Kurar Bayazıt ziyaret edilerek Ankara'daki cezaevi ziyaretlerinin pratikleri ve izlenimleri öğrenilmiş ve kendisine Seçmeli Protokol ile Vakıf hakkında bilgi verilmiştir.

Bilgi Edinme Kanunu çerçevesinde Adalet Bakanlığı'ndan Cezaevi İzleme Kurulları ve İnfaz Hakimlikleri hakkında bilgi istenmiş, Dışişleri Bakanlığı'ndan ise Protokolle ilgili ne gibi adımlar atıldığı sorulmuştur. Adalet Bakanlığı'ndan alınan yanıt yeterli olmadığından Bilgi Edinme Kanunu'nun tanıdığı haklardan yararlanarak iptal davası açılmıştır. Ayrıca Adalet Bakanlığı'na Bilgi Edinme Kanuna uygun olarak 1999-2006 yılları arasında işkence ve kötü muamele suçlarından hükümlü yada tutuklu kamu personeli istatistikleri sorulmuştur.

Dış İşleri Bakanı Abdullah Gül ile TBMM Başkanı Bülent Arınç'tan randevu talep edilmiştir. TBMM'de Seçmeli Protokol ile ilişkili olan İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Mehmet Elkatmış, Dışişleri Komisyonu Başkanı Mehmet Dülger, AK Parti Grup Başkan Vekili İrfan Gündüz, ANAP Başkan Vekili Süleyman Sarıbaş ziyaret edilerek destekleri istenmiş, Süleyman Sarıbaş soru önergesi hazırlaması için emir verdiği halde takip edilmesine rağmen sonuç alınamamıştır. CHP Grup Başkan Vekili Kemal Anadol'dan ise randevu alınamamıştır. Görüşülen milletvekillerinden çalışmaya destek olabilecek milletvekili isimleri alınmış ayrıca TBMM içinde milletvekillerinin yer alacağı bir destek komitesi kurma konusunda görüş ve önerilerini almak üzere CHP Genel Sekreter Yardımcısı Oğuz Oyan ve TBMM İnsan Hakları Komisyonu 2. Başkanı Mesut Değer ziyaret edilmiştir. Her ikisinin de düşünceleri sürekliliği sağlayabilmek için komitelerin partilere göre ayrı ayrı toplanmaları gerektiği yolunda olmuştur.

STK'larla işbirliği geliştirmek üzere 21 Eylül 2006 tarihinde ilk toplantı düzenlenmiş, tüm STK temsilcileri katılmıştır. Bu toplantıdan sonra işbirliği alanlarını genişletmek üzere bazı sivil toplum kuruluşlarına ziyaretlerde bulunulmuştur.

Kamuoyunda farkındalık yaratmak, bilinç oluşturmak ve yapılan çalışmalara bilimsel içerik kazandırmak amacıyla biri ulusal biri uluslararası iki panel düzenlenmiştir. 23 Aralık 2006 tarihinde gerçekleştirilen ve yöneticiliğini Şebnem Korur Fincancı'nın yaptığı "İşkenceyi Önlemede Seçmeli Protokol Paneli"ne konuşmacı olarak Ioanna Kuçuradi, Gökçen Alpkaya ve Sema Pişkinsüt katılmıştır. 24 Şubat 2007 tarihinde yapılan "Uluslararası Deneyimler Işığında Seçmeli Protokol Paneli"nin yöneticiliğini Yavuz Önen üstlenmiş ve panel başlangıcında "İşkence Dosyası" başlıklı TİHV belgeseli gösterilmiştir. Bu panelde konuşmacılar İşkencenin Önlenmesi Derneği'nden Matthew Pringle, Uluslararası Ceza Reformu'ndan Mary Murphy, Primo Levi Derneği danışmanı Dominique Pataut ve Türkiye'de İnsan Hakları İçin Koalisyon'un Başkanı Jean Daniel Kahn birer konuşma yapmışlardır. 23 Aralık paneline 60'a yakın izleyici 24 Şubat Paneli'ne ise 52 izleyici katılmıştır.

İşkenceyi Önleme Derneği tarafından yayınlanan İşkenceyi Önleme El Kitabı'nın çevirisi Kasım 2006'da tamamlanmış ve telif izni alınan kitap web sayfasında yayımlanmıştır. Aynı kuruluş tarafından yayınlanan Alıkonulma Yerlerinin İzlenmesi Rehberi'nin uygulama el kitabı olarak Türkiye koşullarına uyarlanması çalışması Mart ayın içinde yayımlanacaktır.

Yazılı basında Murat Çelikkan, Berat Günçikan, Şükran Soner, Yıldırım Türker, Neşe Düzel, Işık Kansu ve Hüsnü Öndül'e bilgilendirme dosyaları hazırlanarak gönderilmiş, bu girişimler sonucunda Şükran Soner, Hüsnü Öndül ve Yıldırım Türker köşelerinde seçmeli protokolü değerlendirmişlerdir. Kampanya çerçevesinde 14 Eylül 2006 tarihinde yapılan basın toplantısından bu yana altı ay içinde 41 haber medyada yer almıştır.

İŞKENCENİN ÖNLENMESİ ve İZLENMESİ PROJESİ

1 Ocak 2007 tarihi itibarıyla başlayan Proje'de işkencenin önlenmesinde yasal değişikliklerin ve uygulamaya yansımalarının izlenmesi, işkenceye karşı mücadelenin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Proje kapsamında öngörülen faaliyetler şunlardır:

1. Gözden geçirme ve izleme faaliyetleri

Bu çalışmayla, AB'ye üyelik süreciyle birlikte işkencenin önlenmesine yönelik olarak 1999 yılından bu yana yapılan yasal düzenlemelerin belirlenmesi ve bu değişikliklerin uygulamadaki yansımaları izlenecektir. Gözden geçirme ve izleme faaliyetine esas oluşturmak üzere;

- İşkence ve kötü muameleyle ilişkin norm ve standartların belirlenmesi,
- 1999 yılından yasalarda yapılan değişikliklerin ve gelinen noktanın saptanması, uluslararası norm ve standartlara uygunluğunun analizi için mevzuatın gözden geçirilmesi,
- İnsan hakları kurullarının yapısının, çalışmalarının ve uygulamalarının işkencenin önlenmesi bağlamında bağımsız izlemeye ilişkin uluslararası norm ve standartlar çerçevesinde değerlendirilmesi,
- İşkence ve kötü muamele soruşturmaları ile davalarının gözden geçirilmesi, yüksek mahkemelerin işkence yasağına ilişkin yaklaşımlarındaki etkilerin gözden geçirilmesi,
- İşkence suçlarına ilişkin idari düzenleme ve uygulamaların izlenmesi,
- Linç girişimleri, aşırı güç kullanımı, dezavantajlı gruplara yönelik işkence ve kötü muamele ile diğer korkutma ve yıldırma yöntemlerinin izlenmesi,
- Koruma hakları konusunda varolan yasal düzenlemelerin ve uygulamanın, bu hakların kullanımının önündeki engeller bakımından incelenmesi, etkin kullanımı için tavsiyelerin geliştirilmesi,
- İşkence yasağı bağlamında uluslararası denetim mekanizmalarının bilinmesi ve kullanımı konusunda hükümet dışı örgütler, ilgili kişi ve kuruluşların kapasitelerinin artırılması ve işbirliği olanaklarının yaratılması için çalışma yapılacaktır.

2. Eğitim faaliyeti

İşkencenin önlenmesi konusundaki bilgi ve deneyimlerin artırılması, etkin soruşturma ve belgeleme ilkeleri, mevzuat ve uluslararası standartların analizi ve olası sorunlarla baş etme konularında uzmanlık kazandırmayı amaçlayan ilk eğitim faaliyetinin 40 avukatı kapsaması hedeflenmektedir. Ankara, İstanbul, Diyarbakır, İzmir ve Adana'da toplam 200 kişiyi kapsayan ikinci grup eğitim faaliyetiyle de, işkencenin önlenmesinde alıkonulma yerlerini ziyaret yoluyla izlemenin rolü, önemi ve yöntemleri konusunda katılımcıların bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır.

3. Hukuksal ve tıbbi yardım faaliyeti

İşkencenin cezasızlığına karşı mücadeleyi amaçlayan faaliyet kapsamında, işkence ve kötü muamele davalarında avukatlara ve mağdurlara yönelik rehberlik sunulacak ve bu davaların izlenmesi sağlanacaktır. Faaliyet ile 15 işkence ve kötü muamele vakası ile 15 davanın takibi öngörülmektedir.

4. Kamuoyu oluşturma ve lobi faaliyetleri

İşkencenin cezasızlığına ve işkence yasağının gereklerine ilişkin kamuoyu yaratmayı, uygulamayı geliştirmeyi ve siyasi otoriteyi etkilemeyi amaçlayan faaliyet kapsamında, koruma haklarının etkin kullanımını sağlamak ve işkencenin önlenmesine yönelik mesajlar ileten bir spot film hazırlanması gibi duyarlılık yaratmaya yönelik çeşitli etkinlikler öngörülmektedir.

DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Dokümantasyon Merkezi tarafından hazırlanan 2005 Yıllık İnsan Hakları Raporu gecikmeli olarak 2006 yılında yayınlanmıştır. Raporun İngilizce çevirisi de kısa bir süre sonra basılmıştır. 2006 yılı İnsan Hakları Raporu hazırlıkları son aşamasına gelmiştir, raporun Türkçesinin basımının Mart ayı sonunda yapılması planlanmaktadır.

Geçtiğimiz dönemde Dokümantasyon Merkezi, Günlük İnsan Hakları raporlarının Türkçe ve İngilizce yayımını sürdürmüştür. Daha önce abonelere elektronik posta ile gönderilen Günlük İnsan Hakları raporları, 1 Mart 2007 tarihinden yenilenen ve güncellenen internet sitesinde yayımlanmaya başlanacaktır. Bu yenilik, 14 Şubat 2007 tarihinden itibaren elektronik posta ile gönderilen Günlük İnsan Hakları raporlarının altında bir not ile belirtilmiştir.

Dokümantasyon Merkezi, 2006 yılında da TİHV'nin basın açıklamalarının yazılması ve dağıtılmasında aktif görev almıştır. Son dönemde hazırlanan basın açıklamaları, bir olaya ilişkin tepkinin ötesinde olayın arkaplanını da irdelleyen bilgi ve veriye dayalı olarak hazırlanmaya çalışılmıştır. Basın açıklamalarının ve bu kategori içinde değerlendirilecek diğer yazıların basın kuruluşlarına gönderilmesinin yanısıra yenilenen web sitesinde yayınlanmasına da başlanmıştır.

Bu çalışmaların dışında Dokümantasyon Merkezi'nin zaman ve emek gerektirmesine karşın dışarıdan pek görünmeyen önemli bir işi de "bilgilendirme"dir. Hemen her gün büyükelçiliklerin, ilköğretimden yüksek lisansa kadar öğrencilerin ve yurtdışındaki insan hakları kuruluşlarının sorularıyla karşılaşan Dokümantasyon Merkezi çalışanları, elinden geldiğince bu başvuruları yanıtlamaya çalışmaktadır. Vakfın web sitesinin yayına geçmesi, bu tür başvuruların sayısında bir ölçüde artışa yolaçmıştır.

Bu istekler Dokümantasyon Merkezi'nin zaten yaptığı rapor çalışmaları çerçevesinde olabildiği gibi ayrıca araştırılması, yani zaman ve emek harcanması gereken konularda da olabilmektedir. Merkezimiz ayrıca yabancı heyetlerle yapılan toplantı ve görüşmelerde tercüme yapma ve bilgilendirme sorumluluklarını da üstlenmektedir.

Merkez çalışanları insan hakları sorun alanları ile ilgili olarak düzenlenen çeşitli toplantılara katılmışlardır. Haziran 2005- Nisan 2006 tarihleri arasında İnsan Hakları Ortak Platformu'nun hemen hemen her hafta yapılan Yürütme Kurulu toplantıları ile Web Çalışma Grubu, Strateji Çalışma Grubu toplantılarının yanısıra Uluslararası Ceza Mahkemesi İçin Türkiye Koalisyonu, Tecride Karşı Ankara İnisyatifi toplantılarına aktif olarak katılmıştır.

Demokrasi İçin Aktif İzleme Projesi

Dokümantasyon Merkezi'nce hazırlanan ve Avrupa Komisyonu'nun maddi desteği ile 2004 yılının Aralık ayı sonunda başlayan Demokrasi İçin Aktif İzleme Projesi, 2006 yılı içinde sonlandırıldı. Projenin başlangıcında koordinatör olarak görevlendirilen Neşe Şahin'in ayrılmasının ardından iki kere daha koordinatör değişmesi projenin koordinasyonunda bazı aksaklıklar yaşanmıştır. Projenin ana faaliyetleri 2005 yılı içinde tamamlanmış olsa da 2006 yılında da kimi faaliyetler gerçekleştirilmiş, projenin sonlandırılması için gerekli belgeler hazırlanmıştır. Projenin 2006 yılına sarkan bölümü yeterince etkin bir biçimde sürdürülemediğinden önceden tanımlanmış faaliyetlerin gerçekleştirilmesinin sıkıntıları yaşanmış, kimi masraf kalemlerine ilişkin bütçedeki para da kullanılamamıştır. Bütün bunlara karşın projenin içeriği ve amaçları bakımından başarılı olduğu söylenmelidir. Özellikle proje kapsamından gerçekleştirilen eğitimler ile basılan izleme göstergeleri rehberi yararlı olmuş, kitap başka kurumlarca değişik etkinliklerde eğitim materyali ya da elkitabı olarak kullanılmıştır.

Proje kapsamında şu faaliyetler gerçekleştirilmiştir:

Eğitim Toplantıları

Ankara, 25 Mayıs 2005

Diyarbakır, 17 Haziran 2005

Urfa, 18 Haziran 2005

İzmir, 25 Haziran 2005

Trabzon, 24 Eylül 2005

Adana, 1 Ekim 2005

Van, 12 Kasım 2005

İstanbul, 20 Ocak 2006

Medya Toplantısı

İstanbul, 21 Ocak 2006

Belgeselin Tanıtımı

Ocak 2006

Final Raporu

Haziran 2006

Ayrıca proje kapsamında şu yayınlar gerçekleştirilmiştir:

Poster

Broşür

İzleme Rehberi

Belgesel

Türkçe Final Raporu

İngilizce Final Raporu

Proje süresince öncelikle Neşe Şahin, daha sonra Şükran Buldu, en son olarak da Levent Kanat koordinatör olarak görev almıştır. Proje süresince Meryem Erdal, Levent Kanat, Ülkü Özen, Öztürk Türkdoğan değişik zamanlarda uzman olarak yardımcı olmuşlardır. Tanıl Bora ise danışmanlık yapmıştır. Dokümantasyon Merkezi çalışanları ise proje süresince her türlü desteği sunmuşlardır.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Dünya ve Türkiye'deki güncel gelişmelerin yanı sıra, insan hakları sorun alanlarına ilişkin genel değerlendirmeler, işkence, ifade özgürlüğü başlıkları TİHV gündeminin üst sıralarında yer almıştır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği uyum sürecinde gerçekleştirdiği yasal düzenlemeler ve bunların toplum yaşamı üzerindeki somut etkileri, TİHV'in olduğu gibi, TİHV ile görüş alışverişinde bulunan kurum ve kuruluşların da üzerinde yoğunlaştığı alanlar olmuştur.

Avrupa Komisyonu İnsan Hakları Komiseri Thomas Hammarberg, Leila Zerrougui Başkanlığı'ndaki Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu, Avrupa Parlamentosu Dışişleri Komitesi ve İnsan Hakları Alt Komitesi Üyeleri, Avrupa Komisyonu Müsteşarı Martin Dawson, Avrupa Komisyonu Genişleme Genel Müdürlüğü Türkiye Masası Müdürü Martin Harvey, Finlandiya Dışişleri Bakanlığı Avrupa Departmanı Genişleme Birimi Direktörü, Brüksel AB Genişleme Grubu Üyeleri ve Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonundan yetkililer gerek vakıf binasını ziyaret ederek gerekse kendi kurumlarında biraraya gelmek suretiyle TİHV ile temaslarını sürdürenlerden yalnızca bazılarıdır.

TİHV, geçtiğimiz dönemde Birleşmiş Milletler Türkiye Temsilcisi ve BM Gelişme Programı UNDP yetkilileriyle de yakın ilişkilerini sürdürmüştür. Yıl içinde değişik konu başlıkları üzerinde odaklanmak üzere, ABD, İngiltere, İsviçre, Yunanistan, Finlandiya, Belçika, İsveç, Danimarka gibi ülkelerle büyükelçilik düzeyinde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Birçok ülkenin hükümet temsilcileri, İsveç Parlamento İnsan Hakları Komisyonu, Alman-Türk Parlamenterler Grubu gibi parlamento heyetleri, politikacıları ve gazetecileri ile Türkiye ve yurt dışında çok sayıda görüşme gerçekleştirmiştir. TİHV'yi bu toplantılarda temsil eden arkadaşlarımız, TİHV'in derlediği verilerle dayalı sunumlar yapmışlardır.

Özellikle bölgemiz ve dünyadaki insan haklarında yaşanan gelişmeler, Türkiye'de AB uyum sürecinde yapılan düzenlemeler aynı zamanda TİHV'in dayanışma komitelerinin de öncelikle ele aldığı konular arasında yer almıştır. Dayanışma Komitelerimiz, kimi zaman TİHV temsilcilerinin de katıldığı toplantılar düzenleyerek bu konuların dünya ölçeğinde ele alınmasına katkı sunmuşlardır.

TİHV tarafından aylık olarak düzenli bir şekilde yayınlanan bültenlerle, vakıf gündeminde yer alan konular ve yürütülen çalışmalar yurtdışındaki destek komiteleri ile paylaşılmaktadır. Yine TİHV kurucularına da e-posta yoluyla ulaştırılan bu bültenlerle çalışmalarımıza yurtiçi ve dışında güncel bir şekilde izlenebilmektedir.

Geçtiğimiz dönemde TİHV yurtdışındaki sivil toplum örgütleriyle de ilişkilerini sürdürmüştür. Uluslararası İşkence Tedavi Merkezleri (IRCT), Uluslararası İnsan Hakları Örgütleri Federasyonu (FIDH), Uluslararası Af Örgütü (AI), Uluslararası Helsinki Federasyonu, Danimarka İnsan Hakları Enstitüsü gibi kuruluşlarla temaslarını devam ettirmiş, ortak etkinliklerin altına imza atmıştır. Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu (FIDH) başta olmak üzere, dünyanın dört bir yanından insan hakları kuruluşlarıyla birlikte 11 Ocak 2007 tarihinin uluslararası "Guantanamo Kapatılın Günü" olması çağrısı yapılmıştır. Paris'te Avrupa İşkence Görenler için Rehabilitasyon Merkezleri Ağı Toplantısı, işkencenin önlenmesine ilişkin Cenevre'de yapılan grup çalışması gibi faaliyetlere aktif olarak katılmıştır.

TİHV Eğitim Komitesi Koordinatörü olarak yer aldığı İşkence Görenlerin Rehabilitasyonu için Uluslararası Konye (IRCT), Dünya Tabipler Birliği, TİHV, Redress Trust, İnsan Hakları için Doktorlar ve çeşitli ulusal düzeyde kurumların katkılarıyla 2003-2005 yılları arasında ilki düzenlenmiş olan 'İstanbul Protokolü Uluslararası Uygulama projesi'nin ikincisi için çalışmalar Ocak 2006 tarihinde başlamıştır. Sağlıkçı ve hukukçular arasındaki işbirliğini, bilginin yaygınlaştırılmasını ve konu üzerinde uzman profesyonellerin yetiştirilmesini amaçlayan projenin bu ikinci safhası, ilk safhada yer alan Fas, Gürcistan, Meksika, Sri Lanka ve Uganda'nın yanı sıra, Sırbistan, Ekvator, Mısır, Filipinler ve Kenya'da yürütülmektedir.

TİHV'in uluslararası ortamdaki bu olumlu düzeyinin de bir sonucu olarak IRCT'nin 7-8 Aralık 2006 tarihinde Genel Kurulu'nda tedavi merkezleri adına Dr. Okan Akhan, bağımsız uzman olarak da Dr. Şebnem Korur Fincancı 30 kişilik IRCT Konseyi'ne seçilmişler, Dr. Şebnem Korur Fincancı 7 kişilik IRCT Yönetim Komitesi'ne girmiştir. (Bugüne kadar IRCT Konsey üyeliğini sürdüren Dr. Veli Lök Hocamıza bir kez daha teşekkürlerimizi sunuyoruz.)

BM İşkenceye Karşı Sözleşme'nin Seçmeli Protokolü hakkında farkındalık yaratılması, onaylanmasının sağlanması, protokolün öngördüğü biçimde bağımsız ve tarafsız bir ulusal önleme mekanizmasının oluşturulması için 2006 yılı Temmuz ayında başlayan çalışmalar, ulusal ve uluslar arası düzeyde sürmektedir.

DİĞER ÇALIŞMALAR

- TİHV Genel Merkez Binası

Binamızın Mayıs 2006 tarihinde başlanan tadilatı Aralık 2006 tarihinde tamamlanmıştır. 16 Aralık 2006 tarihinde açılış yapılmıştır.

İstanbul ve Diyarbakır'dan sonra Ankara'da bir merkeze sahip olduk. Katkıda bulunan tüm dostlara teşekkürlerimizi sunarız.

- İnsan Hakları Eğitimi Ulusal Komitesi Faaliyetleri

Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı'nın sekreteryaya hizmetlerini verdiği İnsan Hakları Danışma Kurulu Azınlıklar ve Kültürel Haklar Komisyonu'nun 22 Ekim 2004 tarihinde kamuoyuna açıklanan raporu insan hakları açısından bir dönüm noktası olmuştur. Hükümetin bu rapordan sonra takındığı tavır, başkanlığını Prof. Dr. İbrahim Kabaloğlu'nun yaptığı İnsan Hakları Danışma Kurulu ile Prof. Dr. Ioanna Kuçuradi'nin başkanı olduğu İnsan Hakları Eğitimi 10 Yılı Ulusal Komitesi'ni çalışamaz duruma düşürmüştür. İnsan Hakları Danışma Kurulu ve İnsan Hakları Eğitimi 10 Yılı Ulusal Komitesi'nin hukuki durumlarının tartışılmalı hale getirilmesi çalışmaları kilitlemiştir.

Bu ortamda Hükümet, Ulusal Komite'nin yapısını yeniden belirlemiş, Prof. Dr. H. Tahsin Fendoğlu'nu başkanlığa getirmiştir. Bu süreçte Komite'nin ayda bir yapmak zorunda olduğu toplantılar ise sadece yürürlükteki yönetmeliğe uygun hareket edilmesi amacıyla yapılmış, insan hakları eğitimine yönelik somut hiçbir karar alınamamıştır.

2006 yılı sonuna doğru İnsan Hakları Eğitimi On Yılı Ulusal Komitesi Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır. Resmi Gazete'nin 11 Kasım 2006 tarih 26343 sayılı nüshasında yayımlanan yeni bir yönetmelikle Komite'nin adı "İnsan Hakları Eğitimi Ulusal Komitesi" şeklinde değiştirilerek 10 yıllık sınırlama kaldırılmış ve çalışmaların sürekliliği sağlanmıştır. Ancak yeni düzenleme ile Komite, Hükümetin kontrolündeki İnsan Hakları Üst Kurulu'na bağımlı hale getirilmiştir. Komite'nin Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Eğitimi Dünya Programı'nın Türkiye'de uygulanabilmesi için hazırlayacağı eylem planının Üst Kurul tarafından onaylanması koşulu getirilmiştir.

Bu durum, bundan önceki dönemlere göre Hükümet'in Komite çalışmalarında daha müdahaleci bir konuma gelmesine yol açmıştır.

- Uluslararası Ceza Mahkemesi için Türkiye Koalisyonu

Türkiye'nin Roma Statüsü'ne taraf olması ve Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin yargılama yetkisini tanıması için çalışmalar yürüten Uluslararası Ceza Mahkemesi için Türkiye Koalisyonu, TİHV, Diyarbakır Barosu, Helsinki Yurttaşlar Derneği, İnsan Hakları Derneği, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Mazlumder ve Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi tarafından kurulmuştur.

Düzenli toplantılar yapan Koalisyon, kamuoyu duyarlılığının artırılması ve TBMM'nin gerekli düzenlemeleri yaparak UCM'ye taraf olması yönünde çalışma yürütmektedir. Koalisyon, İnsan Hakları Ortak Platformu'nun desteği ile bir broşür ve bir de konuyla ilgili belgeleri içeren kitap yayımlanmıştır.

Ayrıca yapılan çalışmalar sonucunda aşağıdaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için bir proje hazırlanmıştır:

1. Web sitesi kurulması
2. UCM Periyodik Bülteni çıkarılması ve dağıtımı
3. UCM tanıtım CDsi hazırlanması ve dağıtımı

4. Afiş hazırlanması ve ilgili kurumlarda afişlerin yer alması sağlanması
5. Medyayı hedef alan toplantıların düzenlenmesi, medya veri tabanı oluşturulması
6. UCM ile ilgisi olan günlerde basın açıklamaları yapılması
7. Hükümetler arası kuruluşların yasama ve yürütme organına baskı yapmasını sağlamak üzere ziyaretler gerçekleştirilmesi, ilişkiler geliştirilmesi
8. Koalisyonun, uluslararası sekreteryaya ile koordineli çalışır hale gelmesi
9. İmza kampanyası yapılması
10. Üniversitelerde konferans düzenlenmesi
11. Milletvekilleri, siyasi partiler, hükümet ve medya üst düzey yöneticileri ile görüşme yapmak ve destek alma olanaklarını geliştirmek için lobi gruplarının oluşturulması Koalisyon, faaliyetlerini etkin bir biçimde sürdürebilmek için projenin onaylanmasını beklemektedir.

- Tecride Karşı Ankara İnisyatifi

F-tipi cezaevlerinde yaşanan sorunların ortadan kaldırılması için sivil toplum, kitle ve insan hakları örgütlerinin ortak girişimi ile kurulan inisiyatif, F-tipi cezaevlerindeki sorunlara karşı sürdürülen ölüm orucu eyleminin sonlandırılması ile tecridin kalkmasına yönelik gerekli girişimlerin devlet tarafından yapılması için kamuoyu duyarlılığının artırılması ve devlet yetkilileri üzerinde baskı oluşturulması için değişik etkinlikler düzenlemiştir.

Üye kurum ve kuruluşların temsilcilerinin katılımıyla düzenli toplantılar yapan İnisyatif, konuyla ilgili basın açıklamaları yapmış, sokak eylemleri düzenlemiş ve ilgili bakanlıklar ile öteki kurum, kuruluş ve kişilere ziyaretler gerçekleştirmiştir.

İnisyatif, 2007 yılı Ocak ayında yayımlanan genelge ile ölüm oruçlarına ara verilmesi ve tecridin kısmen kaldırılması ile çalışma ve eylem alanını sözkonusu genelgenin en iyi biçimde uygulanmasının sağlanması ve uygulamaların takip edilmesi ile daha ileri düzeyde iyileştirmelerin sağlanması olarak belirlemiştir. İnisyatif, su konudaki çalışmalarını aktif olarak sürdürmektedir.

- Ders Kitaplarında İnsan Hakları II

Proje, 23 Mayıs 2002-23 Aralık 2004 tarihleri arasında Tarih Vakfı ile Türkiye Bilimler Akademisi ortaklığında ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın uzmanlık desteğiyle yürütülen "Ders Kitaplarında İnsan Hakları" projesinin devamı olarak Tarih Vakfı tarafından tasarlanmıştır.

İlk projede, 165 öğretmen, 51 veli ve 71 lisans ve yüksek lisans öğrencisinden oluşan toplam 287 gönüllünün katılımı sonucu oluşturulan ekipler tarafından ilk ve ortaöğretimde okutulan ders kitaplarının kapsamlı ve sistematik taraması gerçekleştirilmiş ve 190 ders kitabında, 4.000 farklı sorun tespit edilmişti. Elde edilen tarama sonuçları ile 1200 öğrenci ve 300 öğretmenle yapılan anket değerlendirmeleri ve uluslararası sempozyum sonuçları beş ayrı kitap olarak yayımlanmıştı. Tüm çalışmaların sonunda ortaya çıkan bilgiler ışığında, Tavsiyeler Raporu hazırlanarak basın toplantısıyla kamuoyuna duyurulmuş, Cumhurbaşkanı, Başbakan, Milli Eğitim Bakanı ve Talim Terbiye Kurulu Başkanı ile TBMM İnsan Hakları Komisyonu Başkanı ve TBMM Eğitim Komisyonu Başkanı'na gönderilmişti.

İlk projenin devamı olarak gerçekleştirilecek yeni proje, ilk proje sonrasında eğitim programlarında yapılan değişiklikler ve düzenlemeler doğrultusunda hazırlanan yeni kitapların da aynı metodoloji kullanılarak sistematik olarak taramasını içermektedir. Bu yolla son 5 yıl içinde ders kitaplarında insan hakları kriterleri açısından kaydedilen iyileşmeleri ve devam eden sorunları tespit etmek, sürdürülebilir bir izleme ve kontrol mekanizması oluşturarak eğitim alanındaki iyileşmelerin sürekliliğine katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Ortaya çıkarılacak yeni sonuçlar ve tespitler doğrultusunda, ders kitaplarında yeni ve kapsamlı iyileştirmelerin yapılarak Türkiye'de okutulmakta olan ders kitaplarının insan hakları normları açısından çağdaş bir düzeye çıkartılması çabalarına katkıda bulunmak hedeflenmiştir. Proje, Vakfımızın ortaklığında, Tarih Vakfı tarafından yürütülecektir. Projenin tüm aşamalarında, insan hakları alanında belli başlı uzman STK'lardan biri olan Vakfımızın bilgi ve deneyimlerine

başvurulacaktır. Proje süresince Türkiye genelinde yapılacak, eğitimcilerin, ders kitabı yazarlarının, ilgili STK'lar ve kamu yetkililerinin katılacağı ve son değerlendirmeler ışığında konunun tartışılacağı toplantıların düzenlenmesinde TİHV'nin İstanbul, Ankara, Adana, Diyarbakır ve İzmir temsilciliklerinin desteğinden yararlanılacaktır.

Bu projeye, ders kitapları ve eğitim programlarının, insan hakları ve demokrasi kültürünün ana kriterleri çerçevesinde, biçim, içerik ve pedagojik yöntemler açısından iyileştirilmesinin karar vericilerin, kamuoyunun, ilgili STK'lar ve basın gündemine yeniden girmesi, yeni ve etkin adımların atılması ve sürekliliği beklenmektedir. İlk projeye kazanılan deneyim ve birikim, aynı zamanda TV ve TİHV'nin bu alanda sahip oldukları kurumsal yetkinlik ve uzmanlıktan yararlanarak, yeni eğitim programına göre hazırlanan ve 2006-2007 öğretim döneminde okutulmak üzere ilköğretim ve ortaöğretim okullarına dağıtılan ders kitaplarının taraması yapılacaktır. Tarama sonuçlarının Yürütme ve Danışma kurulları tarafından, ilk taramanın yapıldığı 2002 yılından bu yana sağlanan iyileşmeleri ve mevcut sorunları içerecek biçimde değerlendirilmesinin ardından hazırlanacak Değerlendirme ve

Tavsiye raporları, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Talim Terbiye Kurulu (TTK) yetkilileriyle paylaşılacaktır.

- Web Sitesi

www.tihv.org.tr adresindeki web sitemizin yenilenmesine yönelik çalışmalar, 2006 yılı ortalarında başladı. Bu dönemde yaşanan çeşitli teknik aksaklıkların ve vakfın yeni binasına taşınmasının yol açtığı gecikmenin ardından, web sitemiz 2007 yılı başında yenilenen görünümü ve içeriğiyle yayına başladı.

Ebru Şenol'un koordinasyonunda içeriği belge ve bilgi açısından zenginleştirilen, TİHV'nin açıklama ve duyurularının yanısıra günlük haberlere de yer verilen web sitesinde, son olarak Günlük İnsan Hakları Raporlarının Türkçe ve İngilizce yayımına başlanmıştır.

Web sitesinin içeriğine ilişkin eleştiri, görüş ve katkılarınızı bekliyoruz.

TİHV BASIN AÇIKLAMALARI ÖZETLERİ

- “YENİ TERÖRLE MÜCADELE KANUNU TOPLUMUN NEFES ALMA KANALLARINI TIKAYACAK”

26 Nisan 2006 tarihinde yapılan basın açıklamasında Terörle Mücadele Yasa Tasarısı'nın başta yaşam hakkı, kişi güvenliği, ifade özgürlüğü ve işkence yasağı olmak üzere tüm hak alanlarına getireceği sınırlamalara dikkat çekildi.

- DANIŞTAY'A SALDIRI

17 Mayıs 2006 tarihinde Danıştay'a düzenlenen saldırı sonrasında TİHV'nin Türkiye'nin geleceğine ilişkin kaygıları bir kez daha kınanarak, saldırı kınandı.

- İŞKENCEYE KARŞI MÜCADELE VE İŞKENCE GÖRENLERLE DAYANIŞMA GÜNÜ

26 Haziran İşkence Görenlerle Dayanışma Günü nedeniyle 25 Haziran 2006 tarihinde yapılan basın açıklamasında, dünyada ve Türkiye'de süren işkence uygulamaları ve işkencenin cezasızlığına dikkat çekilerek, mevcut uygulamalardan örneklerle yer verildi.

- ZORUNLU MÜDAFİ YARDIMI

Adalet Bakanlığı'nın gerekli ödeneği aktarmaması nedeniyle Türkiye Barolar Birliği'nin zorunlu müdafî yardımını durdurması tartışmaları sürerken 27 Temmuz 2006 tarihinde yapılan basın açıklamasında, yardımın durdurulmasının sakıncalarına dikkat çekildi.

- BM GENEL SEKRETERİ KOFİ ANNAN'A MEKTUP

TİHV Başkanı Yavuz Önen, 9 Ağustos 2006 tarihinde BM Genel Sekreteri'ne gönderdiği mektupta, İsrail'in Lübnan'ı işgali ve sivillere yönelik saldırıları karşısında BM'nin uluslararası anlaşmaların verdiği görevleri yerine getirerek biran önce harekete geçmesini istedi.

- 2006'DA DA AYDINLAR MAHKEME KORİDORLARINDA, 20 Ağustos 2006

20 Ağustos 2006 tarihinde yapılan basın açıklamasında, 2006 yılı içinde yazıları nedeniyle en az 80 gazeteci, yazar, aydın hakkında dava açıldığı, ifade özgürlüğü önündeki engellerin sürdüğüne işaret edilerek, yükselen milliyetçilik dalgasına dikkat çekildi.

- “AİLELERİN ACILARINA KULAK VERİLSİN”

12 Eylül 2006 tarihinde yapılan basın açıklamasında, söz konusu dönemde yoğunlaşan silahlı çatışma ve bombalı saldırıların ardından “Acıların üstünden politika yapma girişimlerinin gayrinsani olduğu gibi ahlaki açıdan da kabul edilemez” olduğu vurgulandı.

- “DİYARBAKIR'DA BOMBAYI PATLATANLAR TOPLUMU TERÖRİZE ETMEYİ AMAÇLAMAKTADIR”

12 Eylül günü Diyarbakır'da Bağlar mahallesinde yedisi çocuk 11 kişinin ölümüne ve bazı kişilerin yaralanmalarına neden olan patlama kınamak üzere 13 Eylül günü 2006 tarihinde yapılan basın açıklamasında, 2006 yılı içindeki şiddet olaylarından örneklerle yer verildi.

- BM İŞKENCEYE KARŞI SÖZLEŞME'NİN SEÇMELİ PROTOKOLÜ'NÜN 59. HÜKÜMET TARAFINDAN İMZALANMASININ BİRİNCİ YILDÖNÜMÜ!

Türkiye tarafından 14 Eylül 2005 tarihinde imzalanan ve 22 Haziran 2006 tarihinde de 20. ülkenin onaylanmasıyla uluslararası düzeyde yürürlük kazanan BM İşkenceye Karşı Sözleşmenin Seçmeli Protokolününün 59. hükümet tarafından imzalanışının birinci yıldönümünde TİHV Genel Merkezi'nde Protokol hakkında farkındalık yaratmayı ve protokolünün iç hukukta yürürlüğe girmesini amaçlayan kampanyanın tanıtımı için basın toplantısı düzenlendi.

- İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ VE TÜRKİYE'DE SON GELİŞMELER

21 Eylül günü yapılan basın açıklamasında, Türkiye'de ifade özgürlüğünün sağlanabilmesi için tek tek maddelerin değiştirilmesinin yeterli olmayacağı, çünkü değiştirilen bir maddenin başka bir yasa maddesi ile ikame edildiğine dikkat çekildi.

- ORHAN PAMUK'UN NOBEL ÖDÜLÜNÜ ALMASI

Orhan Pamuk'un Nobel Edebiyat Ödülü'nü almasının ardından 13 Ekim 2006 tarihinde yapılan basın açıklamasında, özetle "Fransız Parlamentosu'nun kabul ettiği ifade özgürlüğünü kısıtlayan yasa tasarısı ile Orhan Pamuk'un aldığı Nobel ödülünü birbirine karıştırmak yerine hepimizi onurlandıran bu ödüle hak ettiği değer verilmelidir." denildi.

- DR. FÜSUN SAYEK'İ KAYBETTİK

TTB Başkanı Dr. Füsün Sayek'in kaybının ardından...

- AVUKATLAR SALDIRIYA UĞRADI

İstanbul Adliyesi'nde 30 kadar avukatın saldırıya uğraması üzerine 2 Kasım 2006 tarihinde yapılan basın açıklamasında, avukatlık mesleğinin icra edilmesinin ve hak arama özgürlüğünün engellenmesi kınandı.

- YÖK'ÜN KURULUŞ YILDÖNÜMÜ

12 Eylül askeri darbesinin bir ürünü olan Yüksek Öğretim Kurulu'nun kuruluş yıldönümü öncesinde 4 Kasım 2006 tarihinde yapılan basın açıklamasında, geçmiş yıllarda yaşanan hak ihlallerine dikkat çekildi ve üniversitelerin biran önce demokratik bir yapıya kavuşturulması istendi.

- BÜLENT ECEVİT'İN ARDINDAN

Türk siyasi hayatının önemli isimlerinden Bülent Ecevit'in ölümünün ardından sevenlerine başsağlığı dilendi.

- BAŞBAKAN ERDOĞAN'A MEKTUP

13 Kasım 2006 tarihinde TİHV Başkanı Yavuz Önen tarafından Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a gönderilen mektupta, Türkiye'deki ifade özgürlüğünün sadece TCY'nin 301. maddesi üzerinden tartışıldığı belirtildi. Mektupta, ifade özgürlüğü önündeki engellere yönelik örneklerle yer verildi.

- "2007 BARIŞ VE GERÇEK DEMOKRASİ İÇİN MÜCADELE YILI OLSUN"

TİHV Başkanı Yavuz Önen 8 Aralık 2006 tarihinde yayınladığı mesajda, 2007 yılı için umutlarını dile getirdi.

- EKİM 2005-KASIM 2006 DÖNEMİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Avrupa Komisyonu'nun İlerleme Raporu öncesinde TİHV Dokümantasyon Merkezi'nin Ekim 2005-Kasım 2006 dönemine ilişkin Türkiye'deki hak ihlallerine ilişkin değerlendirmesi, 9 Aralık 2006 tarihinde kamuoyuna açıklandı.

- 10 ARALIK İNSAN HAKLARI GÜNÜ

İnsan Hakları Günü nedeniyle TİHV tarafından 9 Aralık 2006 tarihinde yapılan basın açıklamasında, Türkiye'nin içinde bulunduğu ortama ilişkin genel bir değerlendirme yapıldı.

- CEZAEVLERİ

2000 yılında gerçekleştirilen "Hayata Dönüş" operasyonunun yıldönümü öncesinde 18 Aralık 2006 tarihinde yapılan basın açıklamasında, bu sürece ve cezaevlerindeki basıklara ilişkin değerlendirmelere yer verildi.

- BM GENEL SEKRETERİ BAN Kİ MUN'A MEKTUP

TİHV Başkanı Yavuz Önen, 16 Ocak 2007 tarihinde BM Genel Sekreteri Ban Ki Mun'a gönderdiği mektupta, Irak'ta Saddam ve Irak'ın eski iki yöneticisinin idam edilmesi ile ilgili olarak BM Genel Sekreteri'nin "idam ülkelerin iç işidir" açıklamasını kınadı.

- "TÜM GUANTANAMO'LAR KAPATILSIN"

TİHV tarafından 10 Ocak 2007 tarihinde yapılan basın açıklamasında, TİHV'nin de içinde yer aldığı, FIDH başta olmak üzere, dünyanın her yanındaki insan hakları kuruluşlarının 11 Ocak gününün uluslararası "Guantanamo Kapatılsın Günü" olması çağrısı yapıldı.

- "BİR İŞKENCE DAVASI DAHA CEZASIZ KALDI"

Çorum'da 2003 yılında işkence gören Melek S.'ye işkence yaptığı gerekçesiyle 11 jandarma hakkında açılan davanın beraatla sonuçlanmasının ardından 18 Ocak 2007 tarihinde işkencenin cezasızlığına ilişkin basın açıklaması yapıldı.

- "BARIŞ GÜVERCİNİ HRANT DİNK ÖLDÜRÜLDÜ"

Hrant Dink'i katlettiler...

- BAŞBAKAN ERDOĞAN'A MEKTUP

TİHV Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz Önen, 26 Ocak 2007 tarihinde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a gönderdiği mektupta, hükümetin ifade özgürlüğünün TCY'nin 301. maddesi, insan hakları sorununun ifade özgürlüğü ile sınırlandıran yaklaşımını eleştirdi.

- TİHV'NİN OCAK AYI DEĞERLENDİRMESİ

TİHV'nin 30 Ocak 2007 tarihinde duyurulan değerlendirmesinde, özetle "Hükümetin ve devletin, yurttaşlarının can güvenliğini sağlama görevini eksiksiz yerine getirmesi ertelenemez bir zorunluluk halini almıştır. Hrant Dink'in öldürülmesinin ardındaki tüm gerçeklerin açığa çıkarılması ama bundan da önemlisi bu kişileri ve bu kişilik biçimini ortaya çıkaran koşulların deşifre edilmesi ülkemizde toplumsal barışın ve 'güvenliğin sağlanması'nın birincil koşuludur." denildi.

- 301. MADDEDEN 159 ÇIKTI

TİHV'nin 7 Şubat 2007 tarihli basın açıklamasında, ifade özgürlüğü önündeki engellerin TCY'nin 301. maddesi ile sınırlı görülmesi konusunda TİHV'nin endişeleri dile getirilerek, ifade özgürlüğü önündeki engellere ilişkin örnekler yer verildi.

- İŞKENCEYE 17 YILLIK TOLERANS!

14 Şubat 2007 tarihinde yapılan basın açıklamasında, 15 Ocak 1991 tarihinde gözaltında yaşamını yitiren Birtan Altunbaş'a işkence yaptıkları gerekçesiyle yargılanan polisler hakkındaki dava sürecine ilişkin bilgilere yer verildi.

- "İŞKENCEYE HAYIR"

TİHV tarafından 20 Şubat 2007 tarihinde yapılan basın açıklamasında, 19 Şubat günü bir özel televizyon kanalında yayınlanan işkence görüntüleri ile ilgili olarak, özetle "Adana Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde tutulan hastalara yönelik işkence yasağı kapsamındaki muamele ve alıkonulma koşulları, kişilerin özgürlüğünden yoksun bırakıldığı özel veya kamusal her türlü alıkoyma mekanının bağımsız denetimine ve izlenmesine yönelik ihtiyacı bir kez daha ortaya koymaktadır." denildi.

- SAĞLIK BAKANI RECEP AKDAĞ'A MEKTUP

TİHV Başkanı Yavuz Önen 20 Şubat 2007 tarihinde Sağlık Bakanı Recep Akdağ'a gönderdiği mektupta, Adana Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde tutulan hastaların maruz kaldığı işkence niteliğindeki muamelelerin ve tutulma koşullarının insan hakları standartlarına ve tıbbi etik ilkelere aykırı olduğuna dikkat çekerek, TİHV'nin hastanenin durumu ile ilgili bağımsız araştırma ve inceleme heyetinde yer almaya ve her türlü katkıyı sunmaya hazır olduğunu kaydetti.

ORTAK BASIN AÇIKLAMALARI ÖZETLERİ

“İŞKENCENİN ÖNLENMESİ İÇİN SAMİMİYET ÇAĞRISI”

Adli Tıp Uzmanları Derneği, Türk Tabipleri Birliği Ve TİHV tarafından 21 Mart 2006 tarihinde yapılan ortak basın açıklamasında, işkencenin önlenmesinde İstanbul Protokolü'nün işkence iddialarının etkin araştırılması ve dokümantasyonu için standartları içeren ilk uluslararası kılavuz belge olduğuna dikkat çekildi. Açıklamada, Adalet Bakanlığı ve Adli Tıp Kurumu tarafından hazırlanan projeden varolan koşullar gerekçesiyle “bir süre önce çalışmadan çekilindiği” kamuoyuna duyuruldu.

“SUSURLUK SKANDALININ ARKASINDAN ORTAYA ÇIKAN ŞEMDİNLİ OLAYI”

2 Nisan 2006 tarihinde TİHV Başkanı Yavuz Önen' in aralarında bulunduğu sivil toplum örgütü temsilcileri ve aydınlar tarafından yapılan açıklamada, artan çatışma ve şiddet ortamına dikkat çekildi. Şemdinli skandalının örtbas edilebileceği konusundaki endişelerin dile getirildiği açıklamada, “demokratik ve barışçı girişimlerin desteklenmesi” çağrısı yapıldı.

- “DİYARBAKIR'DA İKİ GÜNDÜR YAPTIĞIMIZ İNCELEMELERİN VE GÖRÜŞMELERİN İŞİĞİNDE...”

Mazlum-Der Genel Başkan Yardımcısı Şehmus Ülek, TİHV Başkanı Yavuz Önen ve İHD Genel Başkanı Yusuf Alataş tarafından 12 Nisan 2006 tarihinde yapılan basın açıklamasında, Diyarbakır'da Mart ayı sonunda yaşanan olaylar ve yaşanan hak ihlallerine dikkat çekildi. Açıklamada, olayların gelişimi ve dava süreçlerine ilişkin yakın izlemenin süreceği vurgulandı.

- DİYARBAKIR OLAYLARI

Diyarbakır'da yaşananlarla ilgili olarak Mazlum Der, TİHV ve İHD tarafından 19 Nisan 2006 tarihinde yapılan basın açıklamasında da, yapılan görüşmeler sonucunda edinilen izlenimler kamuoyu ile paylaşıldı.

- SİVİL SİYASAL KURUMLAR VE GAYRİMÜSLİM VATANDAŞLARI HEDEF ALAN YAKLAŞIMLAR

Sivil siyasal kurumlar ve gayrimüslim vatandaşları hedef alan yaklaşımlar, 27 Eylül 2006 tarihinde İHD, Mazlum-Der ve TİHV başkanları tarafından yapılan ortak basın açıklamasında, üst düzey askeri yöneticilerin sivil toplum ve siyaset kurumlarını hedef alan sözlerine dikkat çekildi. Açıklamada, gayrimüslim azınlıkların haklarını hedef alan söylemlere işaret edilerek, “Lozan Antlaşması ve mütekabiliyet konusunun gayrimüslim azınlığın haklarının kısıtlama gerekçesi olarak kullanılmak istenmesini insan haklarının politik araç biçiminde ele alınması olarak değerlendiremiyor ve kınıyoruz.” Denildi.

- FIDH BAŞKANI'NA MEKTUP

TİHV ve İHD tarafından 10 Ekim 2006 tarihinde FIDH Başkanlığı'na gönderilen mektupta, Fransa'da gündeme gelen “Ermeni Soykırımı” düzenlemesinin ifade özgürlüğü alanına yapılmış vahim bir müdahale olduğu görüşü dile getirildi.

- HÜKÜMETE AÇIK MEKTUP

11 Ekim tarihinde İHD Genel Başkanı Yusuf Alataş ve TİHV Başkanı Yavuz tarafından hükümete hükümet üyelerine yönelik “Açık Mektup”ta seçmen iradesinin TBMM'ye yansıtılabilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin biran önce gerçekleştirilmesi istendi.

- ADALET BAKANI'NA MEKTUP

İHD ve TİHV, F Tipi cezaevlerinde yaşanan sorunlara ilişkin Adalet Bakanı Cemil Çiçek'e bir mektup gönderdiler.

- 19 OCAK 2007, SÖZÜN BİTTİĞİ, ANLAMSIZLAŞTIĞI ZAMAN...

Dostumuz, Arkadaşımız, Umudumuz Hrant Dink'in Ardından...

- MECLİS'E 301 DİLEKÇELERİ

Helsinki Yurttaşlar Derneği, İnsan Hakları Derneği, Mazlumder, TIHV, Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi ve Barış Girişimi tarafından 9 Şubat 2007 tarihinde TBMM önünde TCY'nin 301. maddesinin kaldırılması talebiyle bir basın açıklaması yapıldı. "Toplumsal barışı ve adaleti geliştirmek için yapılacak ilk iş olarak da, ceza yasasından 301. maddenin tümüyle kaldırılmasını istiyoruz." denilen açıklamanın ardından yüzü aşkın sivil toplum örgütü ve 20 bin kişiden toplanan dilekçeler, TBMM Başkanlığı'na iletildi.